

Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2020/21

Vincent de Boer
Roy Slaterus
Theo Boudewijn

Sovon-rapport 2021/83
BuWa-rapport 21-320

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2020/21

Vincent de Boer, Roy Slaterus en Theo Boudewijn

Dit rapport is samengesteld in opdracht van
Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland & Bureau Waardenburg 2021

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Rijkswaterstaat

Wijze van citeren: de Boer V., Slaterus R. & Boudewijn T.J. 2021. Watervogeltellingen in het Benedenriviereengebied in 2020/21. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 21.25. Sovon-rapport 2021/83. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Bureau Waardenburg-rapport 21-320. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Foto's omslag: Roy Slaterus

Opmaak: John van Betteray, Sovon Vogelonderzoek Nederland

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
e-mail: info@sovon.nl
website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon.

Type informatie	Omschrijving/naam	Datum
Auteur(s):	Vincent de Boer, Roy Slaterus & Theo Boudewijn	
Versie:	eindconcept	9-12-2021
Inhoudelijke toets:	Jacintha van Dijk	9-12-2021
Vrijgave:	Jacintha van Dijk	15-12-2021

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Achtergrond	3
1.2. Dankwoord	3
2. Methode	5
2.1. Onderzoeksgebied	5
2.2. Telmethode	5
2.3. Organisatie, tellers en materiaal	6
2.4. Dataverwerking	8
3. Omstandigheden	9
3.1. Weersomstandigheden	9
3.2. Volledigheid	9
4. Resultaten	11
4.1. Algemeen	11
4.2. Totalen per gebied	14
4.3. Verspreiding van karakteristieke vogelsoorten	30
Literatuur	39
Bijlage 1. Lijst van telgebieden (gebiedscode en -naam)	40

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

Dankzij het waterrijke karakter, de gematigde winters en een strategische ligging aan de Oost-Atlantische trekroute is Nederland van bijzonder internationaal belang voor doortrekkende en overwinterende watervogels. De grote verantwoordelijkheid die dit met zich meebrengt, is vastgelegd in verschillende internationale verdragen ter bescherming van trekvogels en hun leefgebieden. Voorbeelden zijn de EU-Vogelrichtlijn, de Ramsar-Convention en de African Eurasian Waterbird Agreement (AEWA).

Ook bij vogeltellers en gebiedsbeheerders is de rijkdom aan doortrekkende en overwinterende watervogels al lange tijd bekend. Ons land kent dan ook een rijke geschiedenis aan watervogeltellingen, die al verscheidene decennia terugvoert. Sinds 1992 worden deze door Sovon Vogelonderzoek Nederland (hierna Sovon) gecoördineerd en vanaf het begin van deze eeuw zijn de verschillende disciplines daarin (tellingen van Zoete en Zoute Rijkswateren, ganzen- en zwanentelling, midwintertelling) samengevoegd tot het Meetnet Watervogels met een geïntegreerde coördinatie.

De tellingen van het Meetnet Watervogels spelen een belangrijke rol bij de implementatie en uitvoering van de hierboven genoemde verdragen, in het bijzonder voor de ‘Staat van Instandhouding’ ten behoeve van de Europese Vogelrichtlijn. Daarnaast vormen ze een belangrijke vinger aan de pols om de kwaliteit van de Nederlandse wateren (zoet en zout) en de uitvoering van het Natuurnetwerk Nederland te monitoren. De tellingen worden ook gebruikt voor internationale analyses, zoals bij actuele thema’s als klimaatverandering, waarbij verschuivingen van verspreidingsgebieden van vogelsoorten aan de orde kunnen zijn.

Het Meetnet Watervogels is onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Dit is een samenwerkingsverband van Rijkswaterstaat (RWS), het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en Sovon. Het veldwerk wordt grotendeels uitgevoerd door vrijwilligers en medewerkers van het Rijk, de provincies, instituten en terreinbeherende organisaties. Het meetnet kent meerdere doelstellingen, waaronder:

- Vogelrichtlijn: vaststellen van landelijke trends in aantallen van doortrekkende en overwinterende vogelsoorten waarvoor in Nederland één of meer Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (zowel foerageer- als slaapplaatsfunctie).
- Natura 2000: vaststellen van (a) trends in aantallen van soorten per Natura 2000-gebied dat voor deze soorten is aangewezen, (b) populatiegrootte van soorten in elk Natura 2000-gebied dat voor deze soorten is aangewezen, en (c) trends in aantallen van soorten in de gezamenlijke Natura 2000-gebieden (inclusief gebieden die niet voor de betreffende soort zijn aangewezen).

In telseizoen 2020/21 zijn – voor het zevende seizoen op rij – in opdracht van RWS maandelijks tellingen uitgevoerd door medewerkers van Sovon en Bureau Waardenburg in het Benedenrivierengebied. In dit rapport wordt een algemeen overzicht gegeven van de gevolgde methode, de omstandigheden en de resultaten. Voor een bespreking van de resultaten uit de voorgaande seizoenen wordt verwezen naar Slaterus & Boudewijn (2016, 2017) en de Boer *et al.* (2017, 2018, 2020a, b).

1.2. Dankwoord

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten verscheidene personen mee. Allereerst waren bij de organisatie en planning vanuit RWS Mervyn Roos, Charleshan Denninger, Annemiek Vrolijk en Arno Slager betrokken. Zonder de bemanning en de schepen van RWS waren de watervogeltellingen onuitvoerbaar geweest; de schippers Michiel Bakker, Pieter de Best, Bram van Dijke, Kees van Duivendijk, Bernard Luites, Marco Passchier, Richard Pirson en Sake van Rees verleenden hun medewerking. Waterschap Hollandse Delta wordt bedankt voor het verlenen van toestemming voor het per auto berijden van enkele fietspaden. De tellingen werden verricht door Peter de Boer, Vincent de Boer, Symen Deuzeman, Roy Slaterus, Dirk van Straalen en Rogier Verbeek, met ondersteuning van Bas Hissel, Maarten Sluijter en Bram Ubels. Cornelis Fokker en zijn team van tellers leverden de telgegevens voor de Sophiapolder in de Noord. Menno Hornman (Meetnetcoördinator Watervogels), Erik van Winden (Data- en GIS-specialist) en John van Betteray (Redacteur) droegen namens Sovon verder bij aan dit rapport. Allen worden hartelijk bedankt.

2. Methode

2.1. Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied beslaat een groot deel van het rivierengebied in de wijde omgeving van Rotterdam en Dordrecht. Zo zijn daar de druk bevaren waterwegen dwars door de havens en industrie van de Europoort tot in het Rotterdamse stadshart, maar ook het Hollandsch Diep en de rivieren rond De Biesbosch, waar natuur een veel prominentere plek inneemt. Het is dus een onderzoeksgebied met vele gezichten.

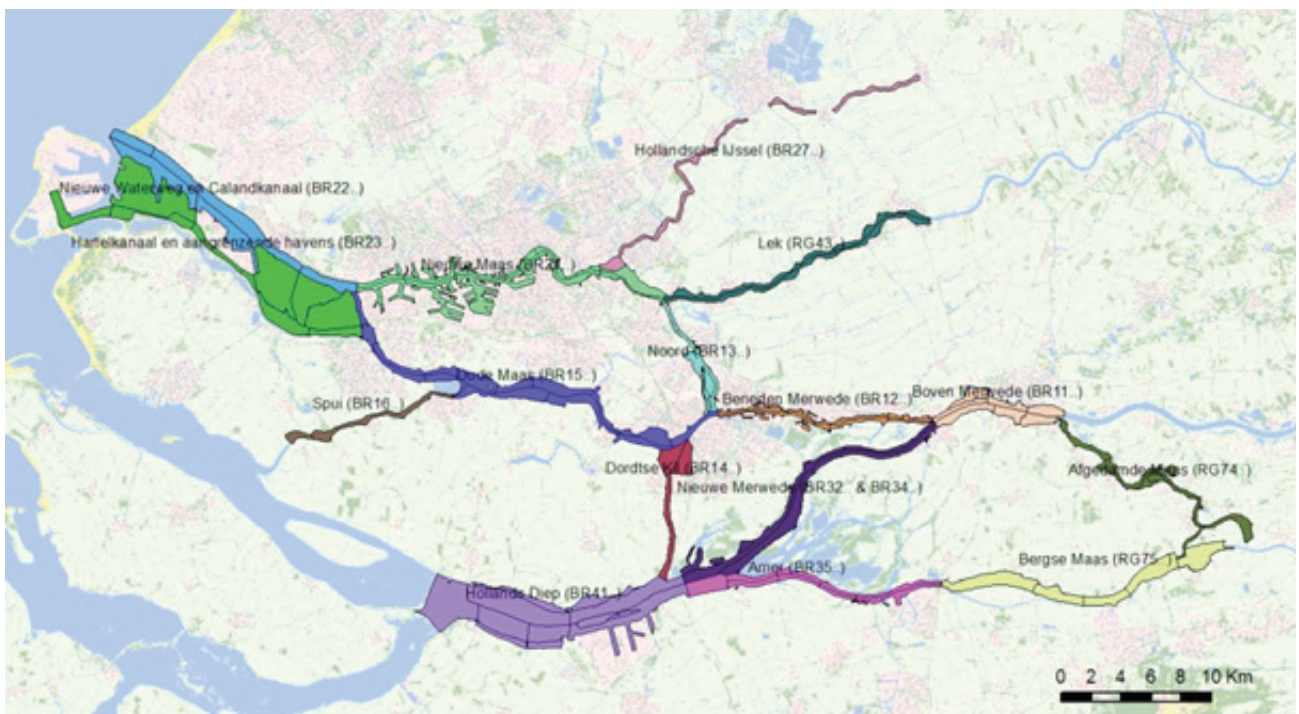
Figuur 1 toont de ligging van de getelde riviertakken. De meeste daarvan zijn maandelijks geteld van september 2020 tot en met april 2021. Enkele trajecten zijn ook in overige maanden geteld (zie tabellen 1 en 2). Alleen de Hollandse IJssel tussen Rotterdam en Haastrecht en de Afgedamde Maas tussen Woudrichem en Aalburg zijn slechts éénmaal bezocht, namelijk tijdens de midwintertelling in januari 2021.

2.2. Telmethode

De door Sovon georganiseerde watervogelmonitoring volgt een vaste systematiek met een jaarlijks vergelijkbare telinspanning (Koffijberg *et al.* 2000, van Roomen *et al.* 2002, Soldaat *et al.* 2004). Het

Meetnet Watervogels steunt op twee belangrijke onderdelen:

- **Maandelijkse tellingen in monitoringgebieden gedurende het winterhalfjaar.**
Dit betreft veelal grotere, (inter)nationaal belangrijke wateren, waaronder alle Rijkswateren en Natura 2000-gebieden. Hier worden alle watervogelsoorten geteld. Voorts worden ganzen en zwanen geteld in (inter)nationaal belangrijke foerageergebieden ('ganzengebieden'), veelal in agrarisch gebied. Het overgrote deel van deze gebieden wordt maandelijks van september tot en met april geteld. De resultaten van deze tellingen vormen de basis voor het bepalen van trends, zowel landelijk als per Natura 2000-gebied.
- **Midwintertelling halverwege januari.**
Tijdens deze telling worden vele (overige) gebieden onderzocht als aanvulling op de monitoringgebieden, evenals concentratiegebieden van zee-eenden in Waddenzee en Noordzee. De telling, in het kader van de International Waterbird Census van Wetlands International, geeft inzicht in de landelijke verspreiding en populatiegrootte van overwinterende watervogels en levert een belangrijke bijdrage aan het periodiek bepalen van internationale populatiegroottes en 1%-normen (<http://wpe.wetlands.org/>).

Figuur 1. Ligging van de in 2020/21 getelde riviertakken.

Het veldwerk in het Benedenrivierengebied vindt plaats volgens dezelfde gestandaardiseerde methode, zoals ontwikkeld voor het Meetnet Watervogels dat sinds 1992/93 in het kader van het NEM door Sovon in samenwerking met het CBS wordt uitgevoerd. Tevens sluit het aan bij de watervogeltellingen die al eerder in deze gebieden plaatsvonden. Er wordt gewerkt met vaste telgebieden – met zo goed mogelijk in het veld herkenbare begrenzingen – die overdag of (in getijdengebieden) rond het tijdstip van hoogwater worden bezocht en gebiedsdekkend (integraal) worden geteld op alle aan water gebonden vogelsoorten op een van tevoren vastgestelde datum (in het weekeinde in het midden van de maand). De teldatum in getijdengebieden kan hiervan afwijken bij een gunstiger tijdstip van hoogwater. Ook de boottellingen in het Benedenrivierengebied wijken in de praktijk door met name logistieke omstandigheden iets af van de voorkeursdatum (een telweekend).

De volgende soortgroepen worden altijd geteld, inclusief exoten: duikers, futen, aalscholvers, reigers, ooievaars, ibissen, flamingo's, zwanen, ganzen, eenden, kraanvogels, rallen, steltlopers, meeuwen en sterns. Daarnaast worden bepaalde (min of meer) aan water of wetlands gebonden overige soorten consequent geteld. Het gaat om 14 soorten waaronder verschillende roofvogels (Zeearend, Bruine en Blauwe Kiekendief, Ruigpootbuizerd, Visarend, Smelleken en Slechtvalk), Velduil, IJsvogel en enkele zangvogels (Strandleeuwerik, Grote Gele Kwikstaart, Frater, IJsgors en Sneeuwgorst).

Verdere details en achtergronden over de telmethode zijn te vinden in de door Sovon uitgebrachte handleiding (Hornman *et al.* 2012, te downloaden via www.sovon.nl/nl/watervogels).

2.3. Organisatie, tellers en materiaal

In het grootste deel van het jaar worden voor het tellen van het gebied zes teldagen benut. Alleen in januari zijn dit er vanwege de midwintertelling acht. De volgende indeling wordt gehanteerd:

- 1) Nieuwe Waterweg, Calandkanaal en Hartelkanaal (per auto);
- 2) Noord, Nieuwe Maas en Lek (per boot);
- 3) Beneden Merwede, Boven Merwede, Nieuwe Merwede en Dordtse Kil (per boot);
- 4) Amer en Bergsche Maas (per boot);
- 5) Hollandsch Diep (per boot);
- 6) Oude Maas en Spui (per boot);
- 7) Afdamde Maas (per boot, alleen in januari);
- 8) Hollandse IJssel (per auto, alleen in januari).

Hieronder wordt in meer detail ingegaan op de aanpak per teldag. Het vertrekpunt voor de boottellingen was gewoonlijk Dordrecht.

Nieuwe Waterweg, Calandkanaal en Hartelkanaal

Dit gebied wordt per auto geteld. Hiervoor worden ook enkele fietspaden met de auto bereden; de betreffende vogeltellers beschikken over een ontheffing van Waterschap Hollandse Delta voor het berijden van fietspad Boulevard te Rozenburg en fietspad Brielse Maasdijk te Spijkenisse, Geervliet, Heenvliet en Zwartewaal, dat overgaat in fietspad Visserijweg te Brielle. Voor de telling van het Hartelkanaal en het Calandkanaal worden vooral de wegen onderlangs de windmolens langs de kanalen benut, waarbij regelmatig de dijk wordt beklommen om de vogels te tellen. Een belangrijke locatie is de Dintelhaven, waar met toestemming van de eigenaar vanaf een bedrijfsterrein wordt geteld.

Noord, Nieuwe Maas en Lek

De telling wordt in de volgende volgorde verricht: oostoever Noord, afhankelijk van het tij wordt eerst de noordoever en dan de zuidoever van de Nieuwe Maas geteld, en vervolgens de zuidoever en dan noordoever van de Lek of vice versa, en daarna terug naar Dordrecht via de westoever van de Noord en de Rietbaan. De verschillende havens (zoals Botlekhaven, Eemhaven en Waalhaven) worden voor een klein stuk ingevaren. Voor de 1e, 2e en 3e Petroleumhaven hebben we geen toestemming; deze worden overgeslagen. Bij deze vaarroute is er weinig hinder van tegenlicht. Voor de volledigheid wordt voor de Sophiapolder, tegenwoordig een getijdegebied in plaats van een grasvelder, gebruik gemaakt van de tellingen van vrijwilligers.

Beneden Merwede, Boven Merwede, Nieuwe Merwede en Dordtse Kil

De vaarroute loopt via de Beneden Merwede naar de Boven Merwede. Van de Beneden Merwede worden beide oevers gelijktijdig geteld, maar bij de Boven Merwede wordt op de heenweg de zuidoever geteld en op de terugweg de noordoever. De Nieuwe Merwede wordt gedeeltelijk zigzaggend geteld. In de zuidelijke helft wordt (afhankelijk van het schip) aan de noordkant gevaren; vanwege gevaar op vastlopen in ondieptes kan hier niet zigzaggend geteld worden, maar wordt er wel langzamer gevaren en regelmatig stilgelegd om een goede dekking van de te tellen vogels te krijgen. Het Lepelaarsgat wordt ingevaren om een goed overzicht van de hier aanwezige vogels te krijgen, terwijl ook insteken worden gemaakt in het Zuid-Maartensgat. Ten slotte wordt het Bergsche Veld geteld, waar duwbakken liggen.

Amer en Bergsche Maas

Deze riviertakken worden op één dag geteld. Beide oevers worden apart geteld, de zuidoever op de heenweg en de noordoever op de terugweg. Vooral langs de Bergsche Maas liggen brede uiterwaarden, waar dikwijls grote aantallen vogels verblijven. Het meest westelijke telgebied langs de Amer (bij de Moerdijkbrug) krijgt speciale aandacht en wordt afhankelijk van de weersomstandigheden als eerste of als laatste geteld; hier verblijven doorgaans duizenden vogels.

Hollandsch Diep

De noordoever van dit gebied kan vanwege de ondiepten en kribben niet goed benaderd worden, zodat hier van enige afstand geteld moet worden. Vervolgens wordt de zuidoever geteld. Belangrijke watervogelconcentratiegebieden zijn de Sassenplaat en het baggerspeciedepot. De Sassenplaat kan met de boot benaderd worden en de vogels in de aanwezige telgebieden kunnen dan goed geteld worden. Voor de telling van het speciedepot kan gebruik gemaakt worden van een ter plaatse aanwezige auto. De grasgorzen langs de zuidoever van het Hollandsch Diep worden na afloop van de boottelling per auto geteld.

Oude Maas en Spui

Eerst wordt de noordoever van de Oude Maas geteld. Vervolgens wordt begonnen met de zuidoever aan de westkant. Na het tellen van het Spui wordt de zuidoever afgemaakt en aansluitend wordt de noordoever geteld.

Afgedamde Maas

Dit gebied wordt éénmaal per seizoen (in januari) per boot geteld. Afhankelijk van de vertrekhaven wordt er geteld van noord naar zuid of vice versa. Het traject is over de gehele lengte goed te overzien en de plassen aan de zuidoever (voormalige

zandwinplassen Veense Put) en noordoever (De Neswaarden) worden opgevaren. De rivierarm tot aan de Bergse Maasdijk wordt volledig afgevaren, evenals het Heusdens Kanaal tot aan de Bergsche Maas.

Hollandse IJssel

Dit gebied wordt éénmaal per seizoen (in januari) per auto geteld. Het traject tussen Oudewater en Haastrecht wordt vanaf de noordoever geteld. De Hollandse IJssel is hier erg smal en vanaf de weg kan de rivier niet overal worden bekeken. Op verschillende plekken kan te voet wel goed overzicht worden verkregen. Hetzelfde geldt voor het traject tussen Haastrecht en Gouda. Tot aan Capelle aan den IJssel wordt vervolgens vanaf de noordwestelijke oever geteld. De weg over de dijk heeft bijna overal goed zicht op de rivier en mogelijkheden om de auto in de berm te parkeren zijn in ruime mate aanwezig.

Tellers

De meeste tellingen zijn uitgevoerd door een vaste ploeg van ervaren vogeltellers in dienst van Sovon en Bureau Waardenburg. Het betreft Peter de Boer (Sovon), Vincent de Boer (Sovon), Symen Deuzeman (Sovon), Dirk van Straalen (Bureau Waardenburg) en Rogier Verbeek (Bureau Waardenburg). Slechts een enkele keer werden andere ervaren tellers ingeschakeld: Bas Hissel (Sovon) en Roy Slaterus (Sovon). In tabellen 1 en 2 wordt de verdeling van de telgebieden van het afgelopen seizoen per teller weergegeven.

Boot of auto

De meeste tellingen zijn uitgevoerd vanaf het water vanaf schepen van RWS. Hiervoor werden meestal De Nes of, in de warmere maanden, de RWS857 ingezet. In het laatste geval betekende dit dat de vogeltellers vanaf een relatief laag standpunt moesten waarnemen. Het gebruik van de RWS857 zorgt op

Tabel 1. Verdeling van de telgebieden over de tellers in 2020; BH= Bas Hissel, DvS = Dirk van Straalen, PdB = Peter de Boer, RS = Roy Slaterus, RV = Rogier Verbeek, SD= Symen Deuzeman en VdB = Vincent de Boer. ng=niet geteld

	jul		aug		sep		okt		nov		dec	
Nwe Waterw., Caland- & Hartelkanaal	Ma 20	SD	Di 18	PdB	Vr 18	VdB	Wo 14	SD	Vr 20	PdB	Di 15	VdB
Noord, Nieuwe Maas					Wo 16	PdB	Wo 21	PdB	Wo 18	VdB	Wo 16	SD
Lek					Wo 16	PdB	Wo 21	PdB	Wo 18	VdB	Do 17	BH
Oude Maas, Spui					Di 8	DvS	Do 15	DvS	Di 10	DvS	Do 10	DvS
Bened. & Bov. Merwede					Wo 9	RV	Wo 14	RV	ng		Wo 9	RV
Nieuwe Merwede	Wo 15	RV	Wo 12	DvS	Wo 9	RV	Wo 14	RV	ng		Wo 9	RV
Dordtse Kil					Wo 9	RV	Wo 14	RV	ng		Wo 9	RV
Amer	Wo 15	RV	Wo 12	DvS	Vr 11	SD	Vr 16	VdB	Vr 13	SD	Vr 11	PdB
Bergsche Maas					Vr 11	SD	Vr 16	VdB	Vr 13	SD	Vr 11	PdB
Hollandsch Diep	Vr 17	DvS	Vr 14	DvS	Di 15	DvS	Di 20	DvS	Do 19	DvS	Vr 18	DvS

Tabel 2. Verdeling van de telgebieden over de tellers in 2021; DvS = Dirk van Straalen, PdB = Peter de Boer, RS = Roy Slaterus, RV = Rogier Verbeek, SD = Symen Deuzeman en VdB = Vincent de Boer. Ng = niet geteld.

	jan		feb		mrt		apr		mei		Jun	
Nwe Waterw., Caland- & Hartelkanaal	Vr 22	PdB	Wo 17	SD	Di 16	VdB	Wo 14	VdB				
Noord, Nieuwe Maas	Vr 15	SD	Do 18	VdB	Wo 17	SD	Do 15	SD				
Lek	Do 14	RS	Do 18	VdB	Wo 17	SD	Do 15	SD				
Oude Maas, Spui	Vr 22	DvS	Wo 17	DvS	Di 16	DvS	Wo 21	DvS				
Bened. & Bov. Merwede	Wo 13	RV	Di 16	RV	Wo 10	RV	Wo 14	RV				
Nieuwe Merwede	Wo 13	RV	Di 16	RV	Wo 10	RV	Wo 14	RV	Wo 12	RV	Wo 16	RV
Dordtse Kil	Wo 13	RV	Di 16	RV	Wo 10	RV	Wo 14	RV				
Amer	Do 14	VdB	Vr 12	PdB	Vr 12	SD	Vr 16	SD	Wo 12	RV	Wo 16	RV
Bergsche Maas	Do 14	VdB	Vr 12	PdB	Vr 12	SD	Vr 16	SD				
Hollandsch Diep	Wo 20	DvS	Vr 19	DvS	Do 18	DvS	Do 22	DvS	Vr 14	DvS	Do 17	DvS
Afgedamde Maas	Do 21	RS										
Hollandse IJssel	Do 14	RS										

trajecten met erg weinig vogels voor meer snelheid en flexibiliteit; de afwezigheid van een dak maakt het echter bij ongunstige weersomstandigheden (regen, vrieskou) een vaarttuig zonder veel comfort. Met De Nes konden de telgebieden relatief goed worden doorkruist op een voor het waarnemen gunstig (en gestaag) tempo. Op enkele dagen werden de Corvus, IJsselmeer, Roompot of Flevomeer ingezet.

Door de forse afstanden die soms moesten worden afgelegd, namen de tellingen doorgaans een aanzienlijk deel van de dag in beslag. Midden in de winter werd soms de volledige tijd aan daglicht gebruikt. De tellingen langs de Nieuwe Waterweg, Callandkanaal, Hartelkanaal en aangrenzende havens, evenals die langs de Hollandse IJssel werden per auto verricht. Hetzelfde geldt voor de tellingen van het speciedepot en delen van de zuidoever van het Hollandsch Diep. In december en januari is ook de Lek met de auto geteld, zodat er voldoende daglicht overbleef om de Noord en Nieuwe Maas vanaf de boot volledig te kunnen tellen.

2.4. Dataverwerking

De tellers voerden hun resultaten zelf in via de website van Sovon, inmiddels geheel in het veld via de app Avimap. Er wordt altijd gebruik gemaakt van de invoermodule van het Meetnet Watervogels (zie voor de handleiding www.sovon.nl/nl/watervogels, Hornman *et al.* 2012), conform overige watervogeltellingen elders in het land. Controle op fouten en onwaarschijnlijke waarnemingen vindt direct na het uploaden van de data plaats. De controle vindt plaats doordat afwijkingen ten opzichte van eerdere jaren per vogelsoort direct bij invoer door het systeem automatisch gemeld worden. Hiermee worden typefouten merendeels voorkomen en wordt de invoerder (altijd dezelfde medewerker die het veldwerk heeft uitgevoerd) geattendeerd op afwijkende aantallen en ontbrekende of nieuw verschenen soorten. Indien de invoer correct is, bevestigt de invoerder dit alvorens de gegevens worden opgeslagen. Naderhand volgt nog een controle op eventuele afwijkingen door de coördinatoren. Bij twijfel wordt navraag bij de teller gedaan.

3. Omstandigheden

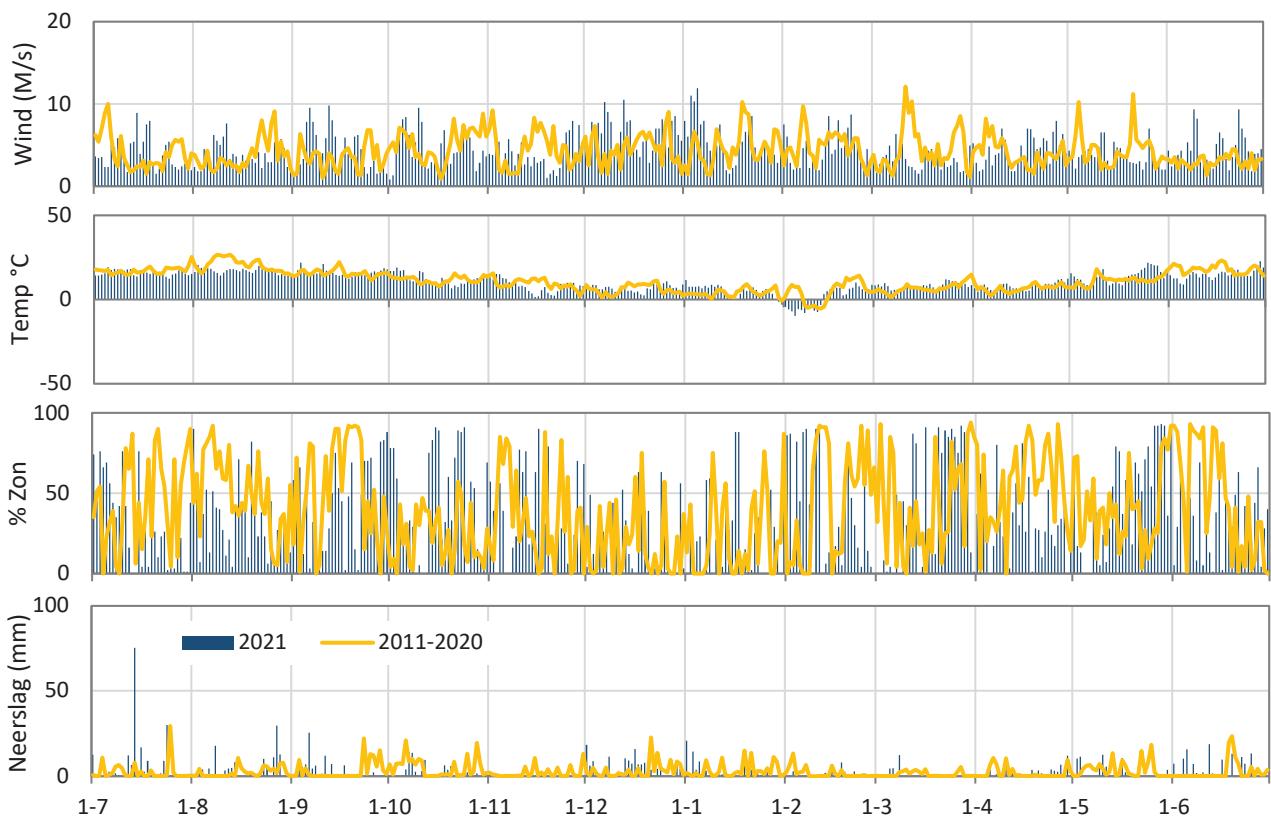
3.1. Weersomstandigheden

Het weer speelt op verschillende manieren een rol bij het verrichten van vogeltellingen. Enerzijds is er variatie in de aanwezigheid en talrijkheid van vogelsoorten afhankelijk van de weersomstandigheden (denk aan verschillen tussen zachte en strenge winters). Anderzijds kunnen ongunstige weersomstandigheden zoals mist, regen en harde wind het veldwerk bemoeilijken. In deze paragraaf wordt een beeld geschetst van de weersomstandigheden in de periode van juli 2020 tot en met juni 2021. De meest opvallende omstandigheden waren zeer warm weer in augustus, een (record)warme en zonnige periode half september, een zeer zachte novembermaand, een markante vorstperiode in februari, een langdurige koude periode met noordenwinden in april en mei en een zeer warme juni maand. In figuur 2 wordt het verloop van enkele belangrijke weersvariabelen getoond en vergeleken met de periode 2011-2020. Voor een uitvoerige beschrijving van het weer per maand wordt verwezen naar de maandoverzichten van het KNMI op <https://www.knmi.nl/nederland-nu/klimatologie/maand-en-seizoenoverzichten/>.

3.2. Volledigheid

Een voordeel van boottellingen (ten opzichte van landtellingen) is dat de vogelbewegingen op het water steeds in de gaten gehouden kunnen worden, waardoor een groter gebied met minder mensen is te tellen. Een nadeel is dat vogels geregeld verstoord kunnen worden, waardoor de vliegbewegingen nauwlettend in de gaten gehouden moeten worden om dubbeltellingen te voorkomen. Anders dan bij landtellingen is het bij boottellingen door de bewegingen van de boot lastiger om met een telescoop een groot deel van het water te tellen, waardoor meer ervaring van de tellers vereist is. Er is voor gekozen om voor elk teltraject zoveel mogelijk dezelfde, vaste teller in te schakelen. Hierdoor wordt optimaal geprofiteerd van eerder opgedane gebiedskennis en ervaring.

Vrijwel alle tellingen in seizoen 2020/21 zijn volledig uitgevoerd. Uitzondering was de novembertelling op de Merwedese en de Dordtse Kil. Door zeer dichte mist moest deze telling worden afgebroken. Eén van de telgebieden binnen het onderzoeksgebied

Figuur 2. Gemiddelde windsnelheid, temperatuur, percentage zonschijn en hoeveelheid neerslag per dag in de periode van juli 2020 tot en met juni 2021, vergeleken met 2011-2020 op weerstation Rotterdam (Bron: KNMI).

waarvan lastig een volledig beeld te verkrijgen was, is de Sophiapolder (een eiland in de Noord). Ook dit seizoen zijn hier de (jaarrond uitgevoerde) tellingen

van de groep vrijwillige vogeltellers gebruikt; alleen in april is dit gebied niet geteld.

4. Resultaten

4.1. Algemeen

In totaal werden 89 vogelsoorten van de in totaal ca. 140 regelmatig in Nederland voorkomende doelsoorten vastgesteld (zie tabel 3) op de verschillende riviertakken die in september-april maandelijks zijn geteld in 2020/21 (negen soorten meer dan in het voorgaande seizoen). Opmerkelijk is dat maar liefst 16 soorten wel in 2020/21 gezien werden en niet in het voorgaande jaar. Andersom gold dat voor zeven soorten.

De aanvullende tellingen in juli-augustus 2020 en mei-juni 2021 leverden nog vijf extra soorten op, namelijk Geoorde Fuut (augustus), Zwarte Zwaan (juli, mei en juni), Goudplevier (augustus), Dwergmeeuw (juni) en Grote Stern (juli). Hiermee was het seizoen 2020/21 als geheel opmerkelijk soortenrijk.

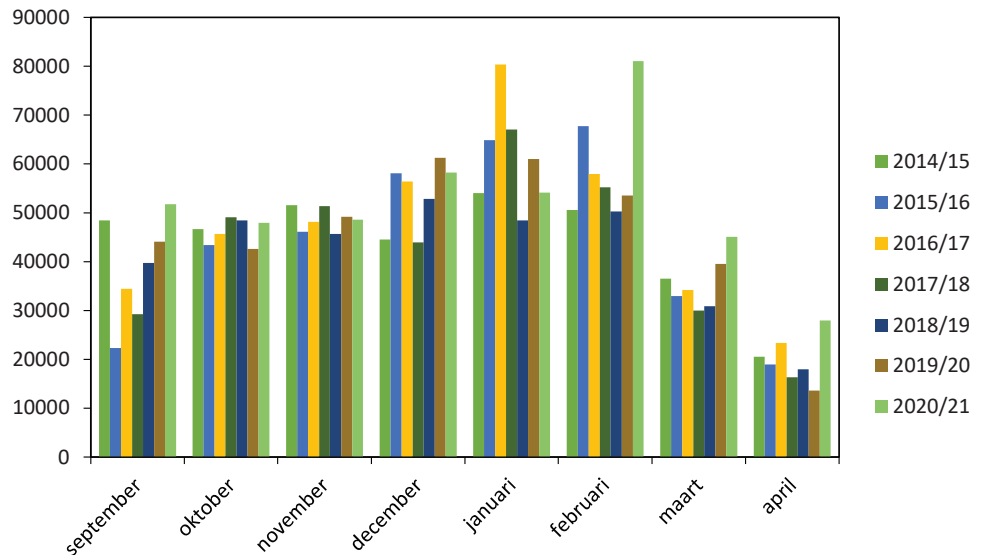
De aantallen van de slechts éénmaal (in januari) getelde Afgedamde Maas en Hollandse IJssel zijn niet opgenomen in tabel 3.

Tabel 3. Totalen van alle getelde vogelsoorten per maand op de frequent getelde delen van het Benedenrivierengebied in 2020/21; tellingen uit juli-aug 2020 en mei-juni 2021 en de januaritellingen op de Afgedamde Maas en Hollandse IJssel zijn buiten beschouwing gelaten.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Parelduiker			1					
Dodaars	15	14	20	29	30	52	25	8
Fuut	1501	1110	660	1024	1010	1303	1272	1380
Roodhalsfuut							1	
Kuifduiker						12		
Aalscholver	1766	1445	924	1185	1590	1740	1077	1045
Kuifaalscholver			1	5	1		1	
Kwak					1			
Kleine Zilverreiger	10	7		1	1			
Grote Zilverreiger	103	52	41	22	24	12	12	6
Blauwe Reiger	249	228	156	178	123	190	143	108
Ooievaar			3		4			1
Lepelaar	72						21	56
Knobbelzwaan	2783	957	250	232	120	261	97	320
Zwaangans				6		4		
Toendrarietgans					34	154		
Kolgans		1085	146	3236	663	924	2004	11
Grauwe Gans	4333	9623	8497	9865	7600	7992	5866	5085
Soepgans	79	108	52	83	76	34	133	64
Indische Gans								1
Sneeuwgans						4		
Keizergans			2				7	
Grote Canadese Gans	1028	971	1252	1297	1474	1390	1045	851
Kleine Canadese Gans (minima)				1	1			1
Brandgans	202	629	502	1136	428	5734	5560	1790
Rotgans		4						1
Nijlgans	812	877	810	421	374	456	658	713
Casarca	95	1					2	
Bergeend	633	286	245	229	143	531	297	344
Mandarijneend		1					1	
Smient	132	441	1144	1913	2286	10816	1839	18
Krakeend	4831	3380	3547	5150	4123	9931	2165	1259
Wintertaling	746	2268	1650	1437	1320	2722	763	166
Wilde Eend	3682	2102	2021	2415	2596	3837	1249	952
Soepeend	60	56	64	84	117	125	50	39
Pijlstaart	22	70	128	160	171	63	121	18
Bahamapijlstaart		1	2					

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Slobeend	412	54	8			29	6	5
Krooneend			1	4	4	1		
Tafeleend	222	33	139	220	406	950	77	6
Kuifeend	4761	4450	8353	9111	9658	11573	2348	1993
Topper				2	1	6		
Eider						1	17	22
IJseend							2	
Zwarte Zee-eend							1	1
Buffelkopeend			1					
Brilduiker	5	7	84	254	361	458	203	2
Nonnetje					4	12	1	
Middelste Zaagbek	3	43	38	39	59	82	80	52
Grote Zaagbek				35	104	100	79	4
Rosse Stekelstaart	2							
Rode Wouw		1						1
Zeearend	1	1	2	1	3			3
Bruine Kiekendief	5					1	1	7
Blauwe Kiekendief						3		
Visarend	1							
Smelleken						1		
Slechtvalk	3	1			1	3	5	1
Waterral					1			
Waterhoen	8	18	14	41	33	17	22	9
Meerkoet	10964	8662	6021	6395	7047	6978	3941	1486
Scholekster	39	209	99	234	346	594	777	269
Kluut								6
Kleine Plevier							2	2
Kievit	1036	1167	2670	1067	420	445	108	102
Kemphaan				1			5	
Watersnip			7	138	77	7	9	
Houtsnip					1			
Grutto						16	392	
Regenwulp								15
Wulp	11	47	32	663	1002	533	849	26
Tureluur	2	5	9	9	11		24	43
Groenpootruiter								7
Witgat		1			1		1	3
Oeverloper	20	4	1	1	1	2		5
Steenloper			18	7			3	
Zwartkopmeeuw			1				7	15
Kokmeeuw	5901	3806	5223	5386	5023	4497	3805	683
Stormmeeuw	409	236	432	513	522	880	975	528
Kleine Mantelmeeuw	688	147	49	3	5	403	4480	6783
Zilvermeeuw	3693	2978	3018	3714	4447	5019	2344	1486
Pontische Meeuw	20	10	16	15	21	20	11	10
Geelpootmeeuw	5	4	4	3	1		1	1
Grote Mantelmeeuw	251	236	111	140	170	124	51	91
Reuzenster								1
Visdief								3
Zwarte Stern	1							
IJsvogel	18	17	6	6	2		2	4
Grote Gele Kwikstaart	2	2		1				1
hybride Kuif- x Tafeleend					1			
hybride Canadese x Grauwe gans		9			9			
hybride eend			3				1	1
	51637	47864	48478	58112	54052	81042	45039	27914

Figuur 3. Totaal aantal getelde vogels per maand van alle getelde vogelsoorten tezamen in het Benedenrivierengebied gedurende 2014/15-2020/21 (exclusief januaritellingen Afdamde Maas en Hollandse IJssel).

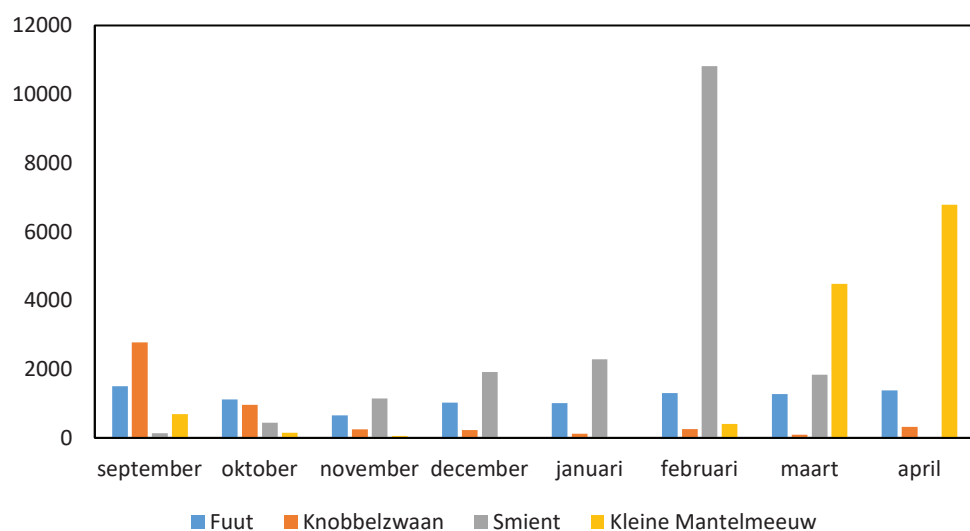
Figuur 3 toont het totaal aantal vogels dat per maand geteld werd. Over het geheel genomen waren de totalen in lijn met eerdere seizoenen, maar wel iets hoger dan seizoen 2019/20. Zowel september (nieuw maximum) als oktober kenden hogere aantallen dan het voorgaande seizoen, in november werd dit gedempt door het ontbreken van volledige tellingen van de Merwedede en de Dordtse Kil. De winterse omstandigheden in februari 2021 zorgden voor een grote instroom van vogels en resulteerden in het hoogste maximum (ruim 81.000 vogels) in de afgelopen zeven seizoenen. De aantallen bleven vervolgens in maart en verrassende genoeg ook in april op een hoog niveau.

De seizoenspatronen verschillen uiteraard per soort. Figuur 4 illustreert dit aan de hand van de vastgestelde aantallen van Fuut (gehele periode rond zelfde niveau), Knobbelzwaan (talrijkst in september, piekt in juli/augustus), Smient (overwinteraar, aankomst in oktober, wegtrek in maart) en Kleine Mantelmeeuw (talrijkst in maart-april). Tabel 4 laat zien in welke maand de 20 talrijkste soorten – op basis van het seizoensgemiddelde – hun seizoenspiek kenden. Net als in het voorgaande seizoen behoorden Grauwe Gans, Kuifeend, Meerkoet, Krakeend en Kokmeeuw tot de talrijkste soorten. Deze soorten stonden ook in eerdere seizoenen op de ‘topposities’, maar steeds in een iets andere volgorde.

Opvallend is het grote aantal Grauwe Ganzen en Kokmeeuwen in augustus – een maand waarin slechts een klein deel van het onderzoeksgebied wordt geteld. Grauwe Ganzen waren talrijk rond de Sassenplaat in het Hollandsch Diep en tijdens de telling op de Amer en Nieuwe Merwede hadden vele duizenden Kokmeeuwen zich op de rivier verzameld om te foerageren.

Tabel 4. Seizoensgemiddelde (september-april) en seizoensmaximum van de 20 talrijkste (op basis van seizoensgemiddelde) soorten in het Benedenrivierengebied gedurende seizoen 2020/21.

Soort	Gemiddelde	Maximum	Maand
Grauwe Gans	4905,1	10310	augustus
Kuifeend	4353,9	11573	februari
Meerkoet	4291,2	10964	september
Krakeend	2865,5	9931	februari
Kokmeeuw	2860,3	16447	augustus
Zilvermeeuw	2224,9	5019	januari
Wilde Eend	1571,2	3837	februari
Smient	1549,1	10816	februari
Brandgans	1331,8	5734	februari
Kleine Mantelmeeuw	1046,5	8101	juli
Wintertaling	922,7	2722	februari
Aalscholver	897,7	1766	september
Grote Canadese Gans	775,7	1474	januari
Fuut	771,7	1501	september
Kolgan	672,4	3236	februari
Kievit	584,6	2670	november
Nijlgans	426,8	877	oktober
Knobbelzwaan	418,3	3640	juli
Stormmeeuw	374,6	975	maart
Wulp	263,6	1002	januari

Figuur 4. Aantalsverloop van Fuut, Knobbelzwaan, Smient en Kleine Mantelmeeuw in het Benedenrivierengebied gedurende seizoen 2020/21; weergegeven is het aantal getelde vogels per soort per maand in alle telgebieden tezamen.

4.2. Totalen per gebied

Tabel 5 laat zien dat de vastgestelde aantallen vogels aanzienlijk variëren per maand en per riviertak. Omdat de verschillende riviertakken ook verschillend van oppervlakte zijn, is enige voorzichtigheid geboden bij het verbinden van conclusies hieraan. De verspreidingskaarten in paragraaf 4.3 geven wat dat betreft een meer gewogen beeld.

Tabellen 6-21 geven de vastgestelde aantallen van elke vogelsoort per maand per riviertak weer. In de begeleidende tekst wordt steeds het aantal soorten vermeld dat is vastgesteld op de betreffende riviertak; dit is exclusief gedomesticeerde vormen (bijvoorbeeld Soepgans en Soepeend) en hybriden, die wel in de tabellen zijn opgenomen.

Nieuwe Waterweg en Calandkanaal

Van de te tellen soorten werden er van juli tot april 43 vastgesteld op de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal (tabel 6). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Zilvermeeuw (2692 exemplaren in februari), Smient (1260 in februari), Krakeend (1234 in februari) en Knobbelzwaan (1200 in juli). Het effect van de winterse omstandigheden in februari komt hier duidelijk tot uiting, het water van deze riviertakken bleef open, waardoor veel vogels aanwezig waren.

Bijzonder was een Parelduiker in november (de enige die werd opgemerkt tijdens de tellingen in het Beneden Rivierengebied). Maar liefst vijf Kuifaalscholvers waren aanwezig in december. Net als in seizoen 2019/2020 waren in maart (12) en april (9) Eiders aanwezig. Op één van de de recent aangelegde vooroevers in de Nieuwe Waterweg waren in februari 16 Grutto's aanwezig. Deze voor-

Tabel 5. Totalen per maand en het gemiddelde over de maanden van alle getelde vogelsoorten tezamen per riviertak in seizoen 2020/21 (gerangschikt naar aflopend gemiddelde); ng = niet geteld, grijs = onvolledig.

	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	gem
Hollandsch Diep	17828	12838	6986	10488	8797	8955	14423	9755	11258,8
Bergsche Maas	2146	4713	8801	7844	7167	16712	7038	1817	7029,8
Amer	7238	3400	10906	7570	4471	2540	2585	1167	4984,6
Oude Maas	4017	3747	4666	4775	4641	6819	3283	2791	4342,4
Hartelkanaal & havens	1817	2761	2806	4847	5714	6763	3217	2677	3825,3
Nieuwe Waterweg & Calandkanaal	2491	3974	3386	4209	4041	8146	1940	1833	3752,5
Spui	1328	2018	2314	4577	3996	8031	3675	2377	3539,5
Nieuwe Maas	3105	1676	3513	3962	4575	3636	1489	1099	2881,9
Noord	2272	3326	3871	2587	2964	3268	2331	325	2618,0
Nieuwe Merwede	4881	3664	ng	3726	2145	3570	960	1063	2501,1
Boven Merwede	2047	2792	ng	581	2807	5557	1694	1301	2097,4
Lek	1311	1863	1038	959	483	3440	1286	737	1389,6
Beneden Merwede	507	428	191	1254	1437	2164	678	558	902,1
Dordtse Kil	649	664	ng	733	814	1441	440	414	644,4
	51637	47864	48478	58112	54052	81042	45039	27914	

oevers zorgen voor een prima rustplaats voor (soms grote groepen) steltlopers. Vooral Wulp (maximum

430 in december) en Kievit (maximum 317 in december) zijn er inmiddels frequente bezoekers.

Tabel 6. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal (code BR22..) in 2020/21.

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Parelduiker					1					
Dodaars				1		1		7		
Fuut		1	2	5	1	2	14	55	41	35
Aalscholver	112	78	76	299	103	36	39	323	17	20
Kuifaalscholver					1	5	1			
Blauwe Reiger	1	10	12	3	9	6		6	3	2
Lepelaar										4
Knobbelzwaan	1200	349	273	167	13	9	3	42	3	12
Grauwe Gans	51	2	6	30	44	20	125	105	154	120
Grote Canadese Gans	9									
Brandgans									10	4
Rotgans				4						
Nijlgans	58	2	6	8	1	19	3	6	8	7
Bergeend								7		4
Smient			15	102	319	330	479	1260	361	
Krakeend	118	54	101	251	380	290	333	1234	232	220
Wintertaling			16	330	178	173	133	422	32	
Wilde Eend	97	157	123	139	60	51	48	170	44	60
Soepeend	5		12	15	5	13	3	11	6	4
Slobeend								12		
Tafeleend								2		
Kuifeend								18		4
Eider									12	9
Middelste Zaagbek								2		
Slechtvalk				1						
Meerkoet	100	6	107	156	13	31	52	230	12	49
Scholekster	43	27	34	173	85	169	262	275	80	60
Kievit		35	91	43	237	317	41	126		4
Watersnip									1	
Grutto								16		
Regenwulp										9
Wulp			11	10	27	430	230	141	41	1
Tureluur			2	5	7	9	11		5	2
Oeverloper	7	14	2	2		1				1
Steenloper					18	7			3	
Kokmeeuw	91	300	282	322	328	484	198	701	157	52
Stormmeeuw		5	14	31	3	24		27	16	17
Kleine Mantelmeeuw	787	282	95	15	1		1	197	294	758
Zilvermeeuw	436	436	1167	1773	1532	1743	1999	2692	394	365
Pontische Meeuw				3	2	1		4	1	
Geelpootmeeuw			1							
Grote Mantelmeeuw	13	7	43	85	18	37	66	55	13	10
Visdief	10									
IJsvogel				1		1				
Totaal	3138	1765	2491	3974	3386	4209	4041	8146	1940	1833

Hartelkanaal en aangrenzende havens

Van de te tellen soorten werden er van juli tot april 36 vastgesteld op het Hartelkanaal en in de aangrenzende havens (tabel 7). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kokmeeuw (1630 exemplaren in januari), Krakeend (1587 in februari), Kuifeend (1572 in februari) en Kleine Mantelmeeuw

(1274 in april). De aantallen Zilvermeeuwen in de Dintelhaven waren lager dan in voorgaande seizoenen; waarschijnlijk verbleef een deel van de vogels in de nabijgelegen Wezerhaven aan het Calandkanaal. Vermeldenswaardig zijn ook vier Toppers in februari en een Kuifaalscholver in maart.

Tabel 7. Vastgestelde aantallen per soort per maand op het Hartelkanaal en aangrenzende havens (code BR23..) in 2020/21.

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars						5		2		
Fuut	9		3	25	3	15	12	31	50	42
Aalscholver	28	65	83	143	104	91	73	80	41	37
Kuifaalscholver									1	
Blauwe Reiger	7	10	7	6	7	24	8	24	3	5
Knobbelzwaan	521	316	192	208	5	4	5	3	13	27
Grauwe Gans	155	229	130	657	81	1150	502	782	196	117
Soepgans				1						
Grote Canadese Gans	52	10	8	121	30	65	56	204	117	54
Kleine Canadese Gans						1				1
Brandgans	1	6	36			47		18	77	59
Nijlgans	297	130	39	99	17	41	11	72	49	18
Bergeend										1
Smient						98	40	302	47	
Krakeend	20	32	46	353	481	929	677	1587	363	175
Wintertaling				3			1		25	
Wilde Eend	23	27	48	115	41	97	95	112	36	26
Soepeend	2	1	5	5	2	4		4	6	
Tafeleend		1		12	85	84	180	822	15	
Kuifeend			11	170	520	550	1050	1572	20	7
Topper								4		
Eider								1	5	13
Middelste Zaagbek						1	6	6		2
Meerkoet	27	4	31	115	43	248	98	241	42	30
Scholekster	20	14	1	4	1	9	38	96	66	34
Kievit	55	4	23	85	300	377			11	25
Wulp						3		2		
Oeverloper	6	2	1					2		
Kokmeeuw	10	121	181	76	496	146	1630	75	47	6
Stormmeeuw	2	6	4	5	26	17	4	12	90	68
Kleine Mantelmeeuw	555	559	54	2	1			10	704	1274
Zilvermeeuw	244	786	897	534	560	814	1219	688	1190	617
Pontische Meeuw			1	2		4	1	1		3
Geelpootmeeuw			1							1
Grote Mantelmeeuw	2	5	15	19	3	22	8	10	3	35
Grote Stern	3									
Visdief	12									
Grote Gele Kwikstaart				1		1				
Totaal	2051	2328	1817	2761	2806	4847	5714	6763	3217	2677

Noord

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 43 vastgesteld op de Noord (tabel 8). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Grauwe Gans (1289 exemplaren in januari), Wintertaling (1153 in oktober), Kokmeeuw (841 in februari) en Bergeend (630 in september). Het grootste deel van deze maxima komt ook dit seizoen op het conto van de Sophiapolder; deze rus-

tige getijdepolder heeft een enorme aantrekkingskracht op watervogels. Voor soorten als Bergeend, Wintertaling, Pijlstaart en Grutto verblijft hier een groot deel van alle in het Benedenrivierengebied getelde vogels. Het vermelden waard zijn verder vijf IJsvogels in oktober, 138 Watersnippen in december en een Houtsnip in januari.

Tabel 8. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Noord (code BR13..) in 2020/21. Grijs = onvolledig.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars					5	4	2	
Fuut		14	9	26	26	8	10	35
Aalscholver	96	58	35	27	39	180	56	12
Blauwe Reiger	6	18	6	6	1	7	7	
Lepelaar	1							
Knobbelzwaan	1				13	4		3
Kolgans		2	1	2	9	13		
Grauwe Gans	192	521	370	182	1289	92	217	58
Grote Canadese Gans		9		69	97	17	65	17
Brandgans			480	318		260		
Nijlgans	19	66	28	41	65	21	48	28
Bergeend	630	285	244	115	121	350	101	39
Mandarijneend		1					1	
Smient	20	130	116	57	87	590	18	
Krakeend	235	301	365	237	169	19	108	17
Wintertaling		1153	1009	578	221	210	403	
Wilde Eend	3	6	27	46	58	5	29	26
Soepeend			2		9	2	2	4
Pijlstaart		27	20	15	5	13	13	
Slobeend	180	13	2			2		
Kuifeend						3	9	8
Bruine Kiekendief	1							
Waterral					1			
Waterhoen		4		1	4	2	7	1
Meerkoet	75	112	122	47	215	127	34	33
Scholekster		4	4	3	9	1	69	4
Kleine Plevier							2	
Kievit		140	114	158	66	31	7	
Kemphaan				1			5	
Watersnip			7	138	77		8	
Houtsnip					1			
Grutto							390	
Tureluur							18	
Witgat					1			
Oeverloper		2						
Zwartkopmeeuw			1					
Kokmeeuw	508	363	830	442	260	841	625	9
Stormmeeuw	20	15	30	34	44	156	15	2
Kleine Mantelmeeuw	70	21	11			2	45	5
Zilvermeeuw	180	42	28	37	61	286	12	22
Pontische Meeuw	1		1		5	6	2	2
Geelpootmeeuw		2						
Grote Mantelmeeuw	34	12	7	5	6	16	3	
IJsvogel		5	2	2				
Totaal	2272	3326	3871	2587	2964	3268	2331	325

Nieuwe Maas

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 32 vastgesteld op de Nieuwe Maas (tabel 9). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kokmeeuw (1259 exemplaren in november), Zilvermeeuw (1151 in februari), Meerkoet (702 in

januari) en Krakeend (413 in december). Opvallend waren een vrouwtje Krooneend in gezelschap van drie hybriden Krooneend x Wilde Eend in november-februari en maximaal negen Pontische Meeuwen in november.

Tabel 9. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Nieuwe Maas (code BR21..) in 2020/21.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars						2		
Fuut	26	29	48	96	66	63	59	80
Aalscholver	82	91	91	88	150	90	53	43
Blauwe Reiger	11	4	8	8	5	8	4	7
Lepelaar	1							
Knobbelzwaan	153	126	62	88	59	27	32	53
Grauwe Gans			59		50	7	8	36
Soepgans			2			2		
Grote Canadese Gans	6		83	4	6	1	4	3
Nijlgans	60	2	57	47	30	14	24	46
Bergeend					5		2	3
Smient			75		25	50		
Krakeend	29	91	319	413	241	291	178	72
Wintertaling						28		
Wilde Eend	254	79	132	254	288	97	135	97
Soepeend		3	10	20	43	16	2	9
Bahamapijlstaart		1	2					
Krooneend			1	1	1	1		
Tafeleend			52	43	157	52		
Kuifeend	5	6	23	53	320	32	8	1
Slechtvalk	1					2	2	1
Waterhoen	1				2	3	3	2
Meerkoet	199	511	383	671	702	427	79	97
Scholekster				4	2	17	7	9
Kievit			14	9		11		
Oeverloper	1							
Kokmeeuw	808	332	1259	1090	1155	946	335	52
Stormmeeuw	69	14	124	117	184	242	34	48
Kleine Mantelmeeuw	286	63	24		2	48	147	272
Zilvermeeuw	1084	305	631	925	1033	1151	365	157
Pontische Meeuw	7	1	9	1	6		2	1
Geelpootmeeuw			2					
Grote Mantelmeeuw	22	18	40	27	40	8	5	8
Grote Gele Kwikstaart								1
Hybride Kroon- x Wilde Eend			3	3	3		1	1
Totaal	3105	1677	3513	3964	4575	3636	1489	1099

Lek

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 37 vastgesteld op de Lek (tabel 10). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Smient (1836 exemplaren in februari), Grauwe Gans

(1296 in oktober), Krakeend (386 in februari) en Kokmeeuw (263 in november). Vermeldenswaardig zijn ook een Blauwe Kiekendief in februari en twee Casarca's in maart.

Tabel 10. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Lek (code RG43..) in 2020/21.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars			1	1		3		
Fuut	6	11	16	22	15	50	51	27
Aalscholver	8	29	45	44	37	98	23	10
Blauwe Reiger	1		7	5	2	4	9	5
Ooievaar			3		2			1
Knobbelzwaan	8	5	4			27	9	5
Kolgans		1	44	1	2	5	3	1
Grauwe Gans	419	1296	281	220	66	500	639	398
Soepgans	16	18	11	8		8	8	5
Grote Canadese Gans	92		12	4	4	9	24	7
Brandgans	8	7	4	2	2	4		3
Nijlgans	64	38	37	30	24	52	144	38
Casarca							2	
Bergeend			1	1			10	2
Smient	38	1	45	183	133	1836		
Krakeend	73	133	125	15	9	386	25	11
Wintertaling						16		
Wilde Eend	167	88	15	133	34	39	36	14
Soepeend	13	2	2	11		13	3	
Slobeend								2
Tafeleend				1		4		
Kuifeend					3	41	3	8
Bruine Kiekendief								2
Blauwe Kiekendief						1		
Slechtvalk							1	
Waterhoen		2					2	
Meerkoet	147	61	54	67	38	46	39	24
Scholekster				1		17	4	9
Kluut								2
Kievit	1			1				
Oeverloper			1					
Kokmeeuw	172	152	263	166	79	231	190	105
Stormmeeuw	28	7	56	6	29	23	24	8
Kleine Mantelmeeuw	14	5					9	42
Zilvermeeuw	27	1	5	33		19	22	3
Pontische Meeuw	1	1	1		3	2	3	1
Geelpootmeeuw	1	1	1	1				
Grote Mantelmeeuw	6	4	4	2	1	6	3	4
IJsvogel	1			1				
Totaal	1311	1863	1038	959	483	3440	1286	737

Beneden Merwede

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 27 vastgesteld op de Beneden Merwede (tabel 11). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kuifeend (693 exemplaren in februari), Krakeend (566 in februari), Grauwe Gans (440 in

december) en Meerkoet (291 in februari). Tijdens de vorstperiode in februari verbleven er duidelijk meer vogels dan normaal op de Beneden Merwede, waaronder 102 Wintertalingen en 54 Zilvermeeuwen.

Tabel 11. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Beneden Merwede (code BR12..) in 2020/21.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars			2	6	3	1		
Fuut	33	26	27	59	53	46	53	48
Aalscholver	32	40	31	64	69	73	59	51
Blauwe Reiger	7	7	4	1	2	3	4	20
Knobbelzwaan				3	3		1	
Kolgans					1			
Grauwe Gans			1	440	258	5	27	29
Soepgans								1
Grote Canadese Gans	6	10		4	97	7	5	15
Nijlgans	6	8	4	6	22	8	18	18
Bergeend				1			2	20
Smient						9		
Krakeend	9	43	11	82	162	566	80	54
Wintertaling				1		102		
Wilde Eend	67	30	18	31	74	144	25	66
Soepeend	7	1	1	1	2		1	1
Kuifeend			11	100	201	693	66	39
Brilduiker					1			2
Waterhoen			1	1				
Meerkoet	56	57	30	180	265	291	108	76
Scholkster		1		1			12	5
Oeverloper	3				1			
Kokmeeuw	231	140	37	258	142	157	186	13
Stormmeeuw	8	10		5	74	5	12	56
Kleine Mantelmeeuw	8	1					6	27
Zilvermeeuw	18	39	10	7	6	54	11	13
Pontische Meeuw								1
Grote Mantelmeeuw	15	13	3	3	1		2	3
IJsvogel	1	2						
Totaal	507	428	191	1254	1437	2164	678	558

Boven Merwede

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 35 vastgesteld op de Boven Merwede (tabel 12). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Brandgans (1500 exemplaren in februari), Meerkoet (1147 in januari), Grauwe Gans (971 in

februari en 970 in oktober) en Smient (914 in februari). Het vermelden waard zijn de hogere aantallen eenden tijdens de vorstperiode in februari, toen het totale aantal vogels ruim 5500 betrof, tegen 2000-3000 in de vorige seizoenen.

Tabel 12. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Boven Merwede (code BR11..) in 2020/21.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars		2	ng	1	3	2	6	
Fuut	106	74	ng	26	88	61	72	101
Aalscholver	68	59	ng	50	83	148	44	46
Kleine Zilverreiger	1		ng					
Grote Zilverreiger	1	2	ng					
Blauwe Reiger	20	11	ng	1	6	2	2	4
Lepelaar	9		ng					
Knobbelzwaan	11		ng					5
Kolgans			ng			1		6
Grauwe Gans	127	970	ng		485	971	142	226
Soepgans			ng		2		1	4
Grote Canadese Gans	29	29	ng		30	42	2	24
Brandgans	100	600	ng	14	105	1500	700	404
Nijlgans	48	40	ng		5	4		38
Bergeend			ng			1	8	20
Smient			ng		10	914		
Krakeend	168	39	ng	41	77	638	35	61
Wintertaling	5		ng		32	61	7	
Wilde Eend	283	143	ng	15	93	187	29	55
Soepeend	1		ng					2
Slobeend	1	2	ng			1		
Tafeleend			ng		5			
Kuifeend	117	274	ng	29	273	187	70	140
Grote Zaagbek			ng			2		
Waterhoen	2		ng		1	1		3
Meerkoet	841	403	ng	345	1147	464	236	93
Scholekster		1	ng	2	1	8	31	15
Kievit			ng	4	64	22	4	2
Wulp		20	ng		150	92	29	
Tureluur			ng					1
Witgat			ng					1
Oeverloper			ng					1
Kokmeeuw	93	112	ng	33	124	241	222	25
Stormmeeuw	7	5	ng	17	21	6	52	7
Kleine Mantelmeeuw	6		ng			1	2	16
Zilvermeeuw	1		ng	3	1			
Grote Mantelmeeuw	2	6	ng		1			1
Totaal	2047	2792	ng	581	2807	5557	1694	1301

Nieuwe Merwede

Van de te tellen soorten werden er van juli tot juni 40 vastgesteld op de Nieuwe Merwede (tabel 13). De novembertelling viel uit door dichte mist. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kokmeeuw (10049 exemplaren in augustus), Meerkoet (3797 in augustus), Kuifeend (2344 in

februari) en Wilde Eend (1404 in augustus). Het vermelden waard zijn verder een Zeearend in juli, 155 Grote Zilverreigers in augustus, 949 Knobbelzwanen in september, 111 Brilduikers in januari, 48 Grote Zaagbekken in februari, drie Middelste Zaagbekken in maart en een Zwarte Zee-eend in maart en april.

Tabel 13. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Nieuwe Merwede (codes BR32.. en BR34..) in 2020/21.

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Dodaars					ng	1	2		1			
Fuut	103	243	247	63	ng	115	97	66	219	179	148	102
Aalscholver	50	138	284	82	ng	60	155	141	121	318	60	64
Kleine Zilverreiger	3	1	1	4	ng							7
Grote Zilverreiger	28	155	38	7	ng		1	1				2
Blauwe Reiger	24	35	6	15	ng	3	3	1	8	2	1	4
Lepelaar	15		3		ng							
Knobbelzwaan	352	440	949	91	ng	16	3	1		7	713	494
Zwarte Zwaan	1				ng							
Grauwe Gans	266	60		99	ng	4	10	31	8	40	23	431
Soepgans					ng					2		4
Grote Canadese Gans	70	192	4	13	ng		10	23	6	17	2	21
Brandgans	30	16			ng							
Nijlgans		4		6	ng					5	1	1
Bergeend					ng	50		52	8	14	9	2
Smient					ng		70	80	2			
Krakeend	486	86	560	188	ng	941	201	167	39	65	20	170
Wintertaling				451	ng	8	140	150	20	29		
Wilde Eend	383	1404	786	213	ng	22	5	127	27	84	74	547
Soepeend	3	9	1		ng					1		
Pijlstaart				2	ng	1						
Slobeend					ng			4				
Tafeleend					ng			2		2		
Kuifeend			242	1109	ng	1530	751	2344	260	136	59	9
Zwarte Zee-eend					ng				1	1		
Brilduiker					ng	46	111	48	16			
Middelste Zaagbek					ng				3			
Grote Zaagbek					ng	5	29	48	33	4		
Zeearend	1				ng							
Bruine Kiekendief			1		ng							
Meerkoet	549	3757	1481	1298	ng	898	521	224	143	86	89	250
Scholekster	5				ng				2	2	1	4
Kievit	5	50	22		ng						1	
Oeverloper	1		2		ng							
Kokmeeuw	1504	10049	233	6	ng	20	1	44	33	20	61	2
Stormmeeuw		21	1	3	ng		23	14	2	4		3
Kleine Mantelmeeuw	101	54	2		ng				2	20	6	11
Zilvermeeuw	50	56	8	10	ng	1	2		3	21	7	27
Pontische Meeuw		2			ng					1		
Geelpootmeeuw		2			ng							
Grote Mantelmeeuw	4	21	10	4	ng	5	10	2	3	3		7
Visdief	4	2			ng						8	5
Totaal	4038	16797	4881	3664	ng	3726	2145	3570	960	1063	1283	2167

Dordtse Kil

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 23 vastgesteld op de Dordtse Kil (tabel 14). De novembertelling viel uit door dichte mist. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kuifeend (646 exemplaren in februari), Kokmeeuw (366 in september), Meerkoet (308 in februari) en

Krakeend (136 in februari). Opmerkelijk waren vijf Grote Zaagbekken in februari en twee Middelste Zaagbekken in februari en april. Ook op dit traject waren de getelde aantallen tijdens de vorstperiode in februari hoger dan gewoonlijk.

Tabel 14. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Dordtse Kil (code BR14..) in 2020/21.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars			ng		1	1		
Fuut	12	18	ng	36	36	38	27	31
Aalscholver	61	44	ng	29	41	32	22	29
Blauwe Reiger	2	2	ng	2	1	1		2
Knobbelzwaan	1	9	ng					
Grauwe Gans			ng		55	30	2	28
Nijlgans	9	11	ng		2	2		2
Bergeend			ng					5
Krakeend	7	13	ng	101	73	136	39	14
Wilde Eend	26	26	ng	19	70	40	12	36
Soepeend	1		ng	1	1			1
Tafeleend			ng			15		
Kuifeend	5	150	ng	108	160	646	24	35
Brilduiker			ng	5				
Middelste Zaagbek			ng			2		2
Grote Zaagbek			ng			5		
Meerkoet	4	62	ng	280	184	308	175	73
Scholekster			ng				5	2
Kokmeeuw	366	276	ng	67	158	139	81	2
Stormmeeuw	101	32	ng	63	26	32	5	33
Kleine Mantelmeeuw	30	6	ng	1		4	46	108
Zilvermeeuw	15	13	ng	20	5	9	2	11
Grote Mantelmeeuw	7	2	ng	1		1		
IJsvogel	2		ng		1			
Totaal	649	664	ng	733	814	1441	440	414

Amer

Van de te tellen soorten werden er van juli tot juni 43 vastgesteld op de Amer (tabel 15). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kuifeend (5560 exemplaren in november), Kokmeeuw (4071 in augustus), Meerkoet (4034 in augustus) en Kievit (907 in november). Het vermelden waard

zijn maximaal acht Kleine Zilverreigers, negen Pontische Meeuwen en een Visarend in september, de Buffelkopeend 'van De Biesbosch' in november, maximaal vier Nonnetjes in januari en februari en de enige Roodhalsfuut van het telseizoen in maart.

Tabel 15. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Amer (code BR35..) in 2020/21.

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Dodaars			8		2		3		3	7		
Fuut	124	189	188	198	174	128	143	111	136	205	147	110
Roodhalsfuut									1			
Aalscholver	26	60	131	72	122	146	198	107	98	68	21	22
Kleine Zilverreiger	3	2	8									5
Grote Zilverreiger	5	20	29	16	15	6	3	1		1		
Blauwe Reiger	28	47	38	32	32	20	11	12	32	9	13	18
Knobbelzwaan	782	583	299	67	76	10	15	23	7	55	143	462
Grauwe Gans	288	117	573	408	320	162	89	81	31	68	11	32
Soepgans				5								
Grote Canadese Gans					31				17	19	7	11
Nijlgans	24	16	45	3	54	1			2	21	1	29
Bergeend						3	4		6	2	8	
Smient				72	67	335	221	3	447			
Krakeend	381	808	736	447	763	463	127	224	61	87	34	86
Wintertaling				163	70	387	93	18	38	16		
Wilde Eend	208	420	497	420	514	500	456	193	87	79	47	321
Soepeend	14	3		12	6	6	16	1	13	4	1	14
Pijlstaart				29	103	142	148	30	90			
Slobeend				6								
Tafeleend			180			6	16	28	62	4		
Kuifeend	375		2147	643	5560	4342	2356	1102	618	209	4	41
Buffelkopeend					1							
Brilduiker			5	5	32	58	54	128	22			
Nonnetje							4	4	1			
Grote Zaagbek	1	1				13	23	15	21			
Bruine Kiekendief		1	1							1	1	
Blauwe Kiekendief								1				
Visarend			1									
Slechtvalk			1									
Waterhoen			2	4	2		1		4	1		
Meerkoet	848	4034	1419	504	1621	400	332	135	344	171	85	135
Scholekster	4		4						15	4	5	3
Kievit	30	69	300	39	907		60		25		1	
Tureluur					2							
Oeverloper	4	4										
Kokmeeuw	711	4071	513	220	365	264	73	222	303	32	10	19
Stormmeeuw	10	171	29	7	4	142	12	99	83	13		3
Kleine Mantelmeeuw	2	35	2	5	1					6	1	11
Zilvermeeuw	15	60	47	16	52	28	6		14	73	17	21
Pontische Meeuw		5	9	2	1	4	1	2				
Geelpootmeeuw		3		1	1							
Grote Mantelmeeuw	3	43	23	3	6	4	6		2	7	1	5
Visdief	8	1								1	3	1
IJsvogel		1	3	1	2				2	4		
Totaal	3894	10764	7238	3400	10906	7570	4471	2540	2585	1167	561	1349

Bergsche Maas

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 46 vastgesteld op de Bergsche Maas (tabel 16). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Grauwe Gans (4963 exemplaren in november), Smient (4863 in februari), Krakeend (2357 in februari) en Wilde Eend (1701 in februari). Met ruim

16000 getelde vogels was ook op dit traject de februari-telling bijzonder. Onder meer 89 Knobbelzwanen, 150 Toendrarietganzen, 1210 Wintertalingen, 16 Pijlstaarten en 251 Kuifeenden zochten toen het open water van de Bergsche Maas op.

Tabel 16. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Bergsche Maas (code RG75..) in 2020/21.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars		6	1	6		2	1	1
Fuut	75	72	32	49	47	53	43	97
Aalscholver	3	28	14	36	58	86	44	14
Kleine Zilverreiger		1		1	1			
Grote Zilverreiger	1	4	9	3	8			
Blauwe Reiger	6	16	24	12	10	1	1	2
Ooievaar					2			
Knobbelzwaan	4		2	4		89	4	2
Zwaangans				6		4		
Toendrarietgans					34	150		
Kolgans		146	101	1471	647	36	45	2
Grauwe Gans	446	1874	4963	2828	1539	3030	745	352
Soepgans	62	82	39	74	74	19	124	51
Indische Gans								1
Sneeuwgans						4		
Keizergans			2				7	
Grote Canadese Gans	792	679	977	987	957	871	511	381
Kleine Canadese Gans					1			
Brandgans		1			74	62	2	2
Rotgans								1
Nijlgans	236	440	504	179	171	248	313	406
Casarca		1						
Smient		122	370	784	1025	4863	905	14
Krakeend	4	95	324	368	475	2357	291	80
Wintertaling		6		4	5	1210	6	
Wilde Eend	44	350	253	236	325	1701	195	59
Soepeend		16	11	6	21	2	4	4
Pijlstaart					2	16		
Slobeend							6	
Tafeleend						5		
Kuifeend		3		12	7	251	8	2
Slechtvalk	1				1	1		
Waterhoen		1			1			
Meerkoet	88	163	447	362	767	1084	1263	150
Scholekster		1				11	281	61
Kievit				150	189	63	9	18
Watersnip						7		
Wulp		16	5	109	469	233	779	2
Witgat							1	
Oeverloper								1
Zwartkopmeeuw							3	5
Kokmeeuw	358	471	469	103	189	96	1007	97
Stormmeeuw	7	44	138	23	36	145	415	1
Kleine Mantelmeeuw	2	4					4	1
Zilvermeeuw	16	59	115	30	21	8	20	10

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Pontische Meeuw				1	1	3		
Grote Mantelmeeuw					1	1	1	
IJsvogel	1	3	1					
Hybride Canadese x Grauwe Gans		9			9			
Totaal	2146	4713	8801	7844	7167	16712	7038	1817

Hollandsch Diep

Van de te tellen soorten werden er van juli tot juni 68 vastgesteld op het Hollandsch Diep (tabel 17). Door de jaarrond uitgevoerde tellingen, de grote oppervlakte, maar ook zeker de gunstige ligging aan de rand van de Delta en de aanwezigheid van de Sassenplaat/Baggerdepot is het totale aantal getelde soorten op dit traject standaard een stuk hoger dan op de andere trajecten. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Grauwe Gans (9902 exemplaren in augustus), Kleine Mantelmeeuw

(6656 in juni), Meerkoet (5793 in september) en Kuifeend (4281 in januari). Het vermelden waard zijn verder een Krooneend in juli, twee Geoorde Futen en een Reuzenster in augustus, twee Rosse Stekelstaarten en 231 Slobeenden in september, maximaal drie Zeearenden in september-mei, maximaal twee Toppers in december-februari, acht Nonnetjes, maximaal 276 Brilduikers en het enige Smelleken van het seizoen in februari, twee IJsenden in maart en twee Dwergmeeuwen in juni.

Tabel 17. Vastgestelde aantallen per soort per maand op het Hollandsch Diep (code BR41..) in 2020/21.

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Dodaars			7	2	10	7	6	18	12			
Fuut	426	266	716	451	222	330	260	445	296	321	225	188
Kuifduiker								12				
Geoorde Fuut		2										
Aalscholver	268	346	529	198	149	221	432	141	352	310	352	589
Kwak							1					
Kleine Zilverreiger	17	3		2							1	12
Grote Zilverreiger	11	34	34	21	10	8	11	9	12	5	1	15
Blauwe Reiger	61	20	73	40	26	56	39	15	42	29	19	20
Lepelaar	135	26	27						19	52	49	175
Knobbelzwaan	785	379	685	122	29	48	4	6	15	42	1241	627
Zwarte Zwaan											2	1
Toendrarietgans								4				
Kolgans				936		1752	4	853	1942			
Grauwe Gans	6209	9902	965	2317	778	1809	37	328	1965	2033	1873	8795
Soepgans	5			2								
Indische Gans												1
Grote Canadese Gans	610	150	27	4	27	110	63	127	112	86	73	
Brandgans	1	36	16			665		1264	3056	480	6	9
Nijlgans	323	90	102	62	10	8	2	6	20	11	14	44
Casarca		6	95									2
Bergeend	50	4		1		59		84	108	164	68	18
Smient	2	2	59	7	84	115	115	119	14	2		
Krakeend	259	2122	2780	1294	202	265	495	166	442	207	136	1857
Wintertaling		54	677	107	330	243	373	215	224	51		2
Wilde Eend	1353	1075	1055	212	369	355	618	265	271	142	115	144
Soepeend	12		6		2	3	1	65	1	1	2	3
Pijlstaart			22	12	5	2	16	2	18	18		
Slobeend		14	231	33							3	
Krooneend	1											
Tafeleend	77	42	40	21		86	42	14				32
Kuifeend	824	528	2098	1813	1640	2255	4281	3535	1006	873	106	406

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Topper						2	1	2				
IJseend									2			
Brilduiker				2	52	141	191	276	154			
Nonnetje								8				
Middelste Zaagbek	12	8	3	43	38	38	51	70	69	46		11
Grote Zaagbek	1					16	50	26	21			
Rosse Stekelstaart			2									
Rode Wouw				1						1		
Zeearend			1	1	2	1	3			3	3	
Bruine Kiekendief		2							1	1		
Smelleken								1				
Slechtvalk									2			
Waterhoen			2			14	2					
Meerkoet	2720	2342	5793	4331	2430	1068	703	378	523	227	62	253
Scholekster	8			7		22		12	54	22	6	20
Kleine Plevier										2	2	
Goudplevier		5										
Kievit	307	131	433	470	293	2		42	14	8		44
Grutto												61
Regenwulp										6		
Wulp	1			1		107	153	65		4		
Tureluur										31		
Groenpootruiter										7		
Witgat										2		1
Oeverloper	9	4	11							1	2	2
Zwartkopmeeuw									4	6	2	
Dwergmeeuw												2
Kokmeeuw	763	1906	1081	188	225	607	778	164	147	132	36	631
Stormmeeuw	250	149	94	51	12	23	23	32	155	116	65	246
Kleine Mantelmeeuw	6656	187	25	1			1	133	3106	4157	3635	6062
Zilvermeeuw	129	53	81	44	24	28	29	49	234	141	105	179
Pontische Meeuw				1		2	1					
Geelpootmeeuw			1						1		4	
Grote Mantelmeeuw	41	38	46	38	16	19	9	4	9	11	17	15
Reuzenster		1								1		
Visdief	43	2									17	25
IJsvogel	1	2	9	1	1	1	1					
Grote Gele Kwikstaart			2	1								
Kuif- x Tafelend							1					
Totaal	22370	19931	17829	12838	6986	10488	8797	8955	14423	9755	8242	20489

Oude Maas

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 42 vastgesteld op de Oude Maas (tabel 18). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Grauwe Gans (1956 exemplaren in december, Krakeend (1667 in februari), Kuifeend

(1117 in februari) en Kokmeeuw (805 in november). Bijzonderheden waren maximaal 50 Blauwe Reigers en 31 Lepelaars in september en een Blauwe Kiekendief in februari.

Tabel 18. Vastgestelde aantallen per soort per maand op de Oude Maas (code BR15..) in 2020/21.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars		3			4	4		
Fuut	56	72	60	67	75	134	120	90
Aalscholver	276	269	201	260	183	216	135	62
Grote Zilverreiger		1	6	3		1		
Blauwe Reiger	50	40	21	23	14	40	22	18
Lepelaar	31						2	
Knobbelzwaan	187	142	29	15	11	29	11	70
Grauwe Gans	1343	1290	1071	1956	1843	1431	1132	835
Soepgans				1		5		1
Grote Canadese Gans	64	87	69		100	41	126	147
Brandgans		9			127		124	83
Nijlgans	110	70	60	25	18		18	54
Bergeend	3				5	31	30	46
Smient					1	90		2
Krakeend	83	19	248	663	888	1667	234	176
Wintertaling	48		14	43	69	164	2	64
Wilde Eend	259	204	295	273	168	349	168	162
Soepeend	14	1	18	12	21	8	11	8
Slobeend						6		
Tafeleend	2		2		6	6		
Kuifeend	134	259	578	132	252	1117	234	515
Brilduiker				4	4	6	11	
Middelste Zaagbek							2	
Grote Zaagbek							1	
Bruine Kiekendief	1					1		3
Blauwe Kiekendief						1		
Waterhoen	1	1		1				
Meerkoet	500	398	278	776	617	668	329	214
Scholekster				2		9	16	20
Kluut								2
Kievit	166	345	803	43		132	30	23
Wulp				14				
Tureluur								7
Witgat		1						
Oeverloper								1
Kokmeeuw	430	362	805	378	145	505	312	36
Stormmeeuw	7	6	33	26	23	72	23	18
Kleine Mantelmeeuw	86	15	10	2	1	7	113	77
Zilvermeeuw	136	119	53	38	47	62	67	47
Pontische Meeuw	1		2	2	3	2	3	
Geelpootmeeuw	1			1	1			
Grote Mantelmeeuw	28	30	10	14	15	15	7	8
Visdief								2
IJsvogel		4		1				
Totaal	4017	3747	4666	4775	4641	6819	3283	2791

Spui

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 40 vastgesteld op het Spui (tabel 19). De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Brandgans (2626 exemplaren in februari), Meerkoet (2355 in februari), Kokmeeuw (1328 in december) en Grauwe Gans (1252 in januari). Ook op dit tra-

ject waren de getelde aantallen vogels in februari hoger dan in de afgelopen seizoenen. Het vermelden waard zijn bovendien de enige Zwarte Stern van het seizoen in september en maximaal zes Middelste Zaagbekken in maart.

Tabel 19. Vastgestelde aantallen per soort per maand op het Spui (code BR16..) in 2020/21.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars			4	1	3	6		
Fuut	31	52	68	53	78	142	95	89
Aalscholver	37	33	29	33	33	25	12	25
Grote Zilverreiger		1	1	2	1			
Blauwe Reiger	10	34	12	11	21	66	6	3
Knobbelzwaan	20	20	30	35	4	10	2	39
Kolgans				10		16	14	2
Grauwe Gans	132	161	529	1094	1252	599	600	745
Soepgans	1							
Grote Canadese Gans		19	23	54	54	48	56	81
Brandgans	42	12	18	90	120	2626	1591	755
Nijlgans	68	24	38	24	21	23	14	21
Bergeend					8	6	22	24
Smient		7	68	11	80	700	45	
Krakeend		113	329	342	196	493	38	20
Wintertaling		55	49		253	126	6	6
Wilde Eend	70	77	297	383	264	408	155	46
Soepeend		1	5	7		3	1	
Pijlstaart						2		
Slobeend			6			4		
Kuifeend	2	23	21		4	32	22	16
Middelste Zaagbek					2	2	6	2
Grote Zaagbek				1	2	4	3	
Bruine Kiekendief	1							
Waterhoen		6	11	24	22	11	6	2
Meerkoet	223	491	600	1022	1406	2355	614	163
Scholekster		18	9	21	34	148	135	22
Kluut								2
Kievit		45	2	6		18	8	22
Grutto							2	
Wulp								19
Tureluur							1	2
Zwartkopmeeuw								4
Kokmeeuw	645	786	146	1328	91	135	160	102
Stormmeeuw	20	6	6	16	23	15	49	137
Kleine Mantelmeeuw	8	9	1			1	2	20
Zilvermeeuw	16	23	8	7	18	1	10	6
Pontische Meeuw								1
Geelpootmeeuw				1				
Grote Mantelmeeuw		2	4	1	6	6		1
Zwarte Stern	1							
IJsvogel	1							
Totaal	1328	2018	2314	4577	3996	8031	3675	2377

Afgedamde Maas

Alleen in januari is een telling uitgevoerd op de Afgedamde Maas (tabel 20). Er werden 3743 vogels geteld, 6000 minder dan in januari 2020 (toen ruim 9700). Van de te tellen soorten werden er 29 vastgesteld, tegen 31 in januari 2020 en 32 in januari 2019. De vier soorten met de hoogste aantallen in januari 2021 waren Meerkoet (1401 exemplaren), Grauwe Gans (390), Smient (380) en Wilde Eend (339). De grootste verschillen waren te vinden bij Meerkoet, 3015 exemplaren in 2020 en 1401 in 2021 en Grauwe Gans 1337 in 2020 en 390 in 2021. Het vermelden waard zijn wel de enige Kuifduiker van het seizoen, drie Sneeuwganzen, een Rotgans en een Blauwe Kiekendief.

Tabel 20. Vastgestelde aantallen per soort op de Afgedamde Maas (code RG74..) in januari 2021.

Soort	jan
Dodaars	17
Fuut	167
Kuifduiker	1
Aalscholver	133
Grote Zilverreiger	2
Blauwe Reiger	16
Kolgans	8
Grauwe Gans	390
Soepgans	7
Sneeuwganzen	3
Grote Canadese Gans	164
Rotgans	1
Nijlgans	29
Bergeend	2
Smient	380
Krakeend	261
Wintertaling	40
Wilde Eend	339
Soepeend	14
Kuifeend	115
Grote Zaagbek	20
Blauwe Kiekendief	1
Waterhoen	4
Meerkoet	1401
Wulp	5
Kokmeeuw	143
Stormmeeuw	68
Zilvermeeuw	9
Grote Mantelmeeuw	2
IJsvogel	1
Hybride Canadese x Grauwe Gans	2
Totaal	3743

Hollandse IJssel

Alleen in januari is een telling uitgevoerd langs de Hollandse IJssel (tabel 21). Van de te tellen soorten werden er 21 vastgesteld en het totale aantal vogels bedroeg 659, tegenover 1590 in januari 2020. Vooral de aantallen Kokmeeuwen (-630), Stormmeeuw (-125) en Meerkoet (-68) waren in 2021 lager dan in het voorgaande jaar. Met 21 Waterhoenders vormde de Hollandse IJssel een relatief belangrijk traject voor deze soort, die zich toch voornamelijk buiten de Benedenrivieren ophoudt.

Tabel 21. Vastgestelde aantallen per soort op de Hollandse IJssel (code BR27..) in januari 2021.

Soort	jan
Fuut	23
Aalscholver	15
Grote Zilverreiger	2
Blauwe Reiger	7
Knobbelzwaan	2
Grauwe Gans	1
Soepgans	2
Grote Canadese Gans	1
Nijlgans	17
Krakeend	6
Wilde Eend	125
Kuifeend	6
Waterhoen	21
Meerkoet	47
Scholekster	1
Kokmeeuw	275
Stormmeeuw	68
Kleine Mantelmeeuw	2
Zilvermeeuw	25
Pontische Meeuw	2
Grote Mantelmeeuw	11
Totaal	659

4.3. Verspreiding van karakteristieke vogelsoorten

Hieronder volgt een korte bespreking van enkele karakteristieke vogelsoorten. Om de aantallen in gebieden onderling goed te kunnen vergelijken en zodoende een goed beeld te krijgen van de (relatieve) verspreiding van vogelsoorten over het onderzoeksgebied zijn de getelde aantallen vogels omgerekend naar dichtheden. Hiervoor zijn de gemiddelden voor september-april gedeeld door de oppervlakte van het betreffende telgebied. Voor een goede onderlinge vergelijkbaarheid zijn voor alle soorten dezelfde aantalsklassen gehanteerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze methodiek niet voor alle soorten even geschikt is. Voor bijvoorbeeld reigers zou een om-

rekening naar oeverlengte in plaats van oppervlakte een betere maat zijn.

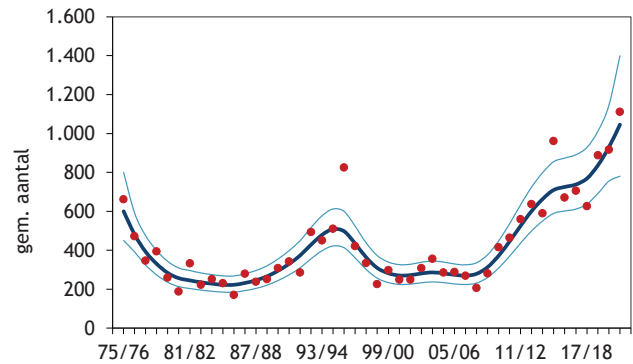
Tevens zijn trendfiguren gemaakt op basis van watervogeltellingen uit het Benedenrivierengebied uit 1975/76 tot en met 2020/21. Het betreft de hoofdgebieden uit het Meetnet Watervogels, die op enkele punten verschilt van de begrenzingen die worden gehanteerd binnen deze rapportage. De

belangrijkste verschillen zijn dat hieronder ook de Dordtse Biesbosch valt, terwijl het Hartelkanaal en de Nieuwe Maas niet zijn meegenomen in de berekeningen.

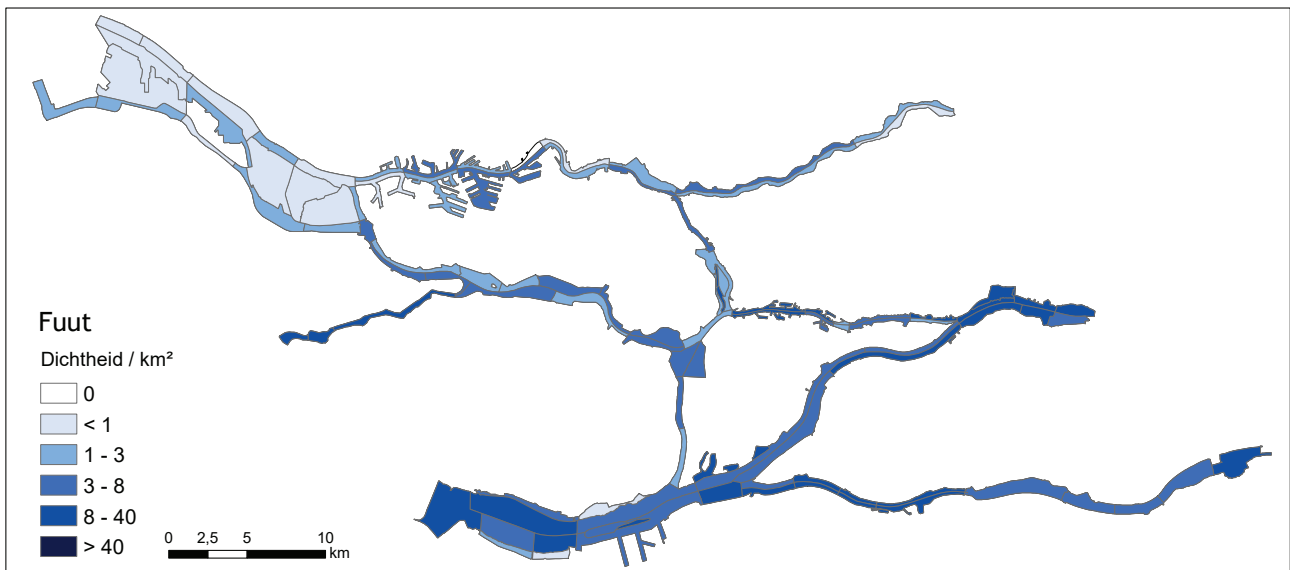
Voor vergelijkingen met het landelijke beeld is gebruik gemaakt van de informatie op de soortenpagina's op de website van Sovon (<https://stats.sovon.nl/>).

Fuut

Figuur 5 laat zien dat het voor de wind gaat met de Fuut als overwinteraar in het Benedenrivierengebied. De toename hier staat in contrast met de landelijke trend, die sinds 2000 geen significante aantalsverandering kent. De Fuut komt verspreid over heel Nederland in waterrijke gebieden voor. In 2013-2015 werd het maximale aantal overwinteraars geschat op 20.000-25.000. Een van de gebieden met hoge dichtheden is De Biesbosch. Dat beeld komt ook naar voren in figuur 6, terwijl daarin ook het Spui en delen van het Hollandsch Diep donker kleuren.

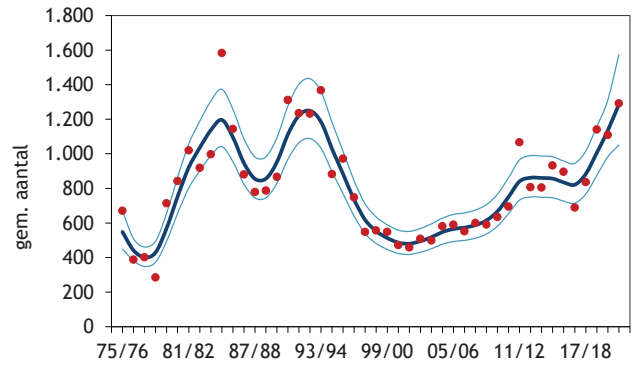
Figuur 5. Trend van Fuut in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

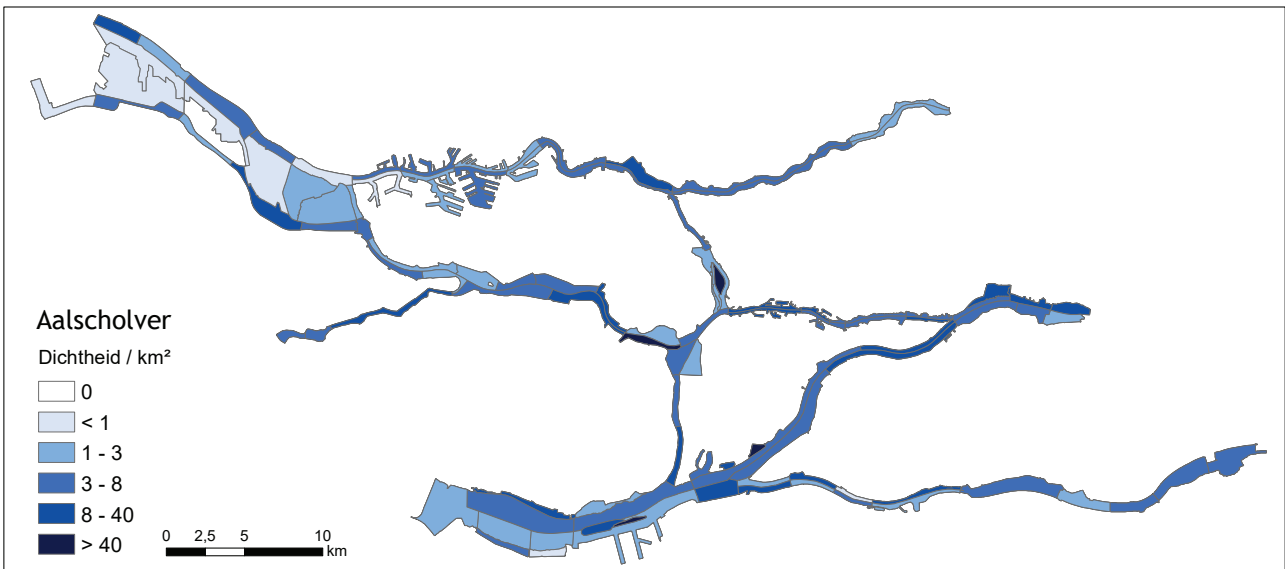
Figuur 6. Verspreiding van Fuut in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Aalscholver

De Aalscholver zit de laatste jaren ‘in de lift’ in het Benedenrivierengebied (zie figuur 7). De landelijke trendfiguur laat sinds ca. 2002 juist een stabilisatie zien, nadat er over 1975-2001 juist sprake was van een gestage toename. In 2013-2015 werd het maximale aantal overwinteraars in Nederland geschat op 29.000-38.000. Op de verspreidingskaart van het Benedenrivierengebied (figuur 8) springen onder meer hoge dichtheden in de Sophiapolder in de Noord en op de Sassenplaat in het Hollandsch Diep in het oog. Hier verbleven vaak grote groepen rustende vogels.

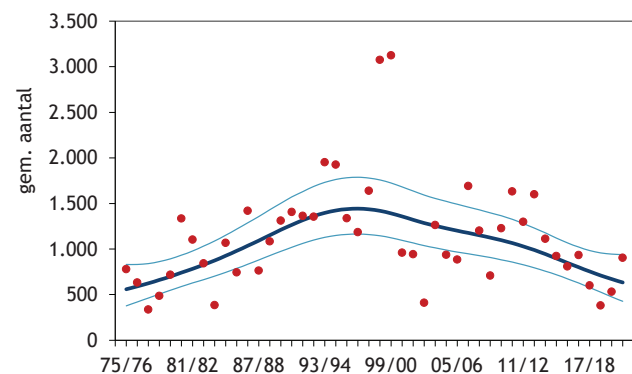
Figuur 7. Trend van Aalscholver in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

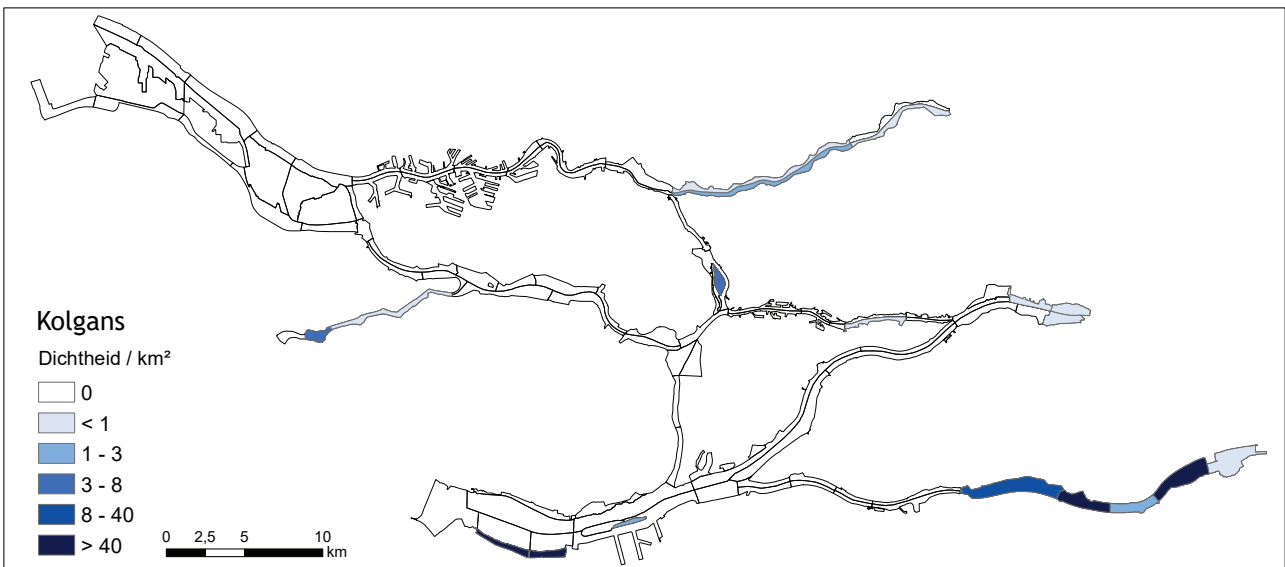
Figuur 8. Verspreiding van Aalscholver in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Kolgans

Sinds het midden van de jaren negentig is het aantal in het Benedenrivierengebied overwinterende Kolganzen afgenomen, ongeveer naar het niveau van 1975 (zie figuur 9). Landelijk was over de periode van 1975 tot ca. 2010 sprake van een gestage toename, maar de laatste jaren is ook daar een afname zichtbaar. In 2013-2015 werd het maximale aantal overwinteraars in Nederland geschat op 880.000-970.000. Slechts een beperkt deel daarvan doet het Benedenrivierengebied aan, en dan ook nog eens slechts enkele specifieke gebieden zoals de oevers van de Bergsche Maas (zie figuur 10).

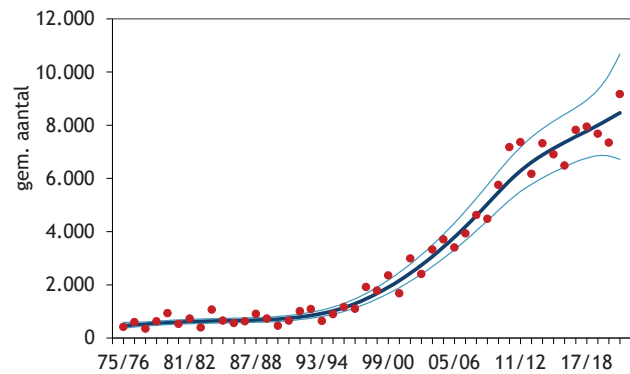
Figuur 9. Trend van Kolgans in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

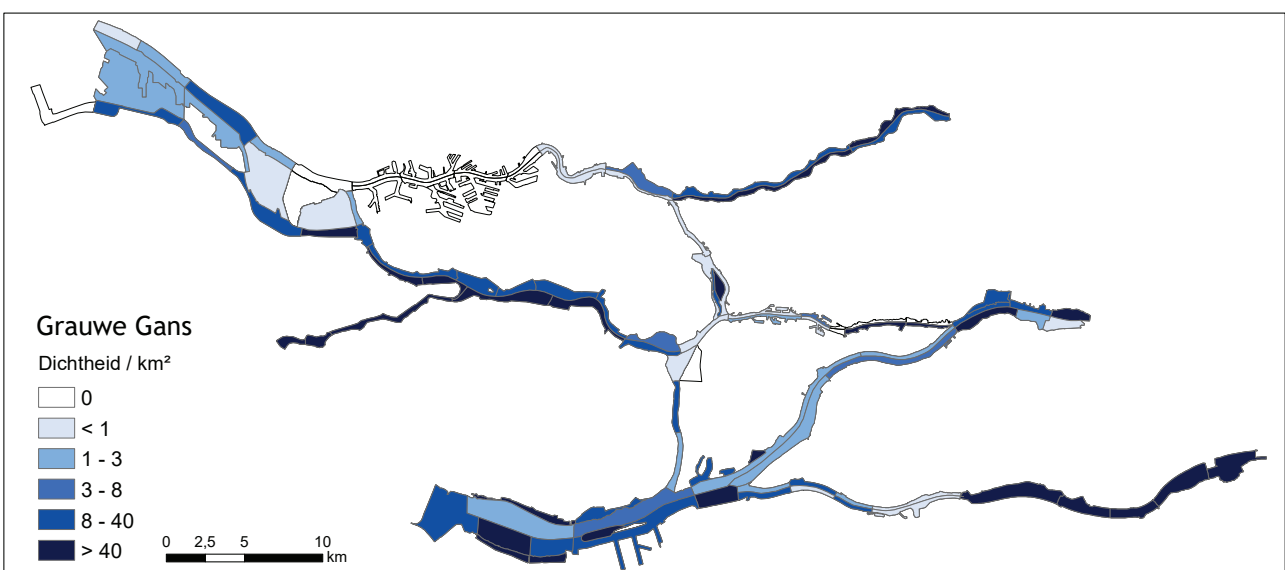
Figuur 10. Verspreiding van Kolgans in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Grauwe Gans

Sinds het midden van de jaren negentig is de Grauwe Gans flink toegenomen in het Benedenrivierengebied. De laatste jaren is er wel sprake van enig afvlakking (zie figuur 11). Dit beeld komt overeen met de landelijke trend. In 2013-2015 werd het maximale aantal overwinterraars in Nederland geschat op 510.000-580.000. Vergeleken met de Kolgans is de Grauwe Gans beter vertegenwoordigd in het Benedenrivierengebied. Relatief hoge dichtheden worden vastgesteld langs de Lek, Bergsche Maas, de zuidelijke oevers van de Nieuwe Maas en langs het Spui (zie figuur 12). De soort ontbreekt vooralsnog langs de meer stedelijke trajecten (Nieuwe Maas, Boven Merwede).

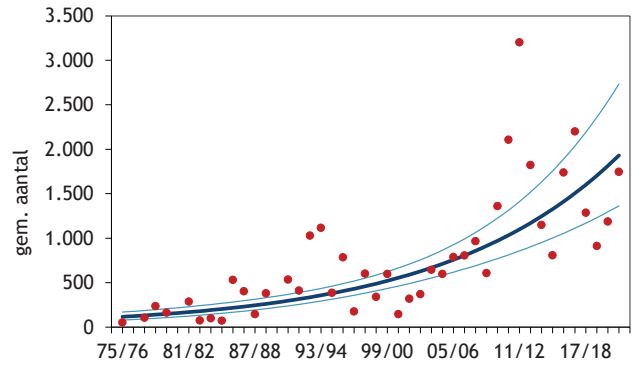
Figuur 11. Trend van Grauwe Gans in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

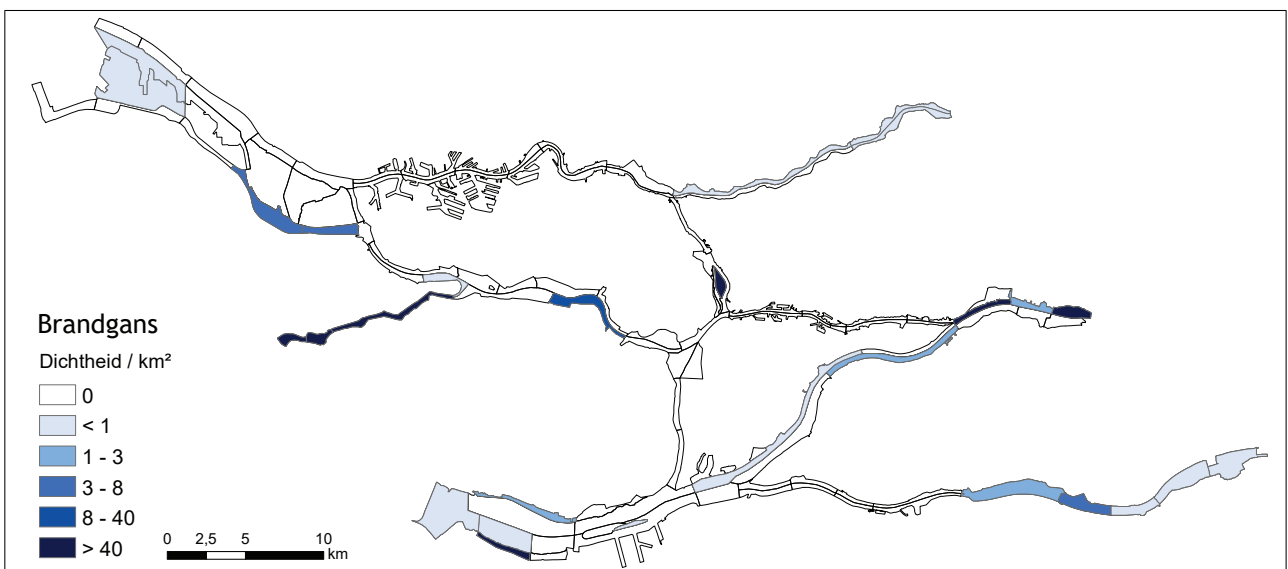
Figuur 12. Verspreiding van Grauwe Gans in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Brandgans

Het aantal Brandganzen in het Benedenrivierengebied is sinds 1975 geleidelijk gegroeid (zie figuur 13). De landelijke trend laat een heel vergelijkbaar beeld zien. In 2013-2015 werd het maximale overwinterraars in Nederland geschat op 780.000-820.000. De verspreiding binnen het Benedenrivierengebied is beperkt. De gorzen aan de zuidzijde van het Hollandsch Diep en de westzijde van het Spui herbergen doorgaans de grootste aantallen, maar ook de grasoever bij Avelingen langs de Boven Merwede is bij de soort geliefd (figuur 14). Langs het Hartelkanaal verblijven ook geregeld groepjes op de grasdijk aan de zuidzijde.

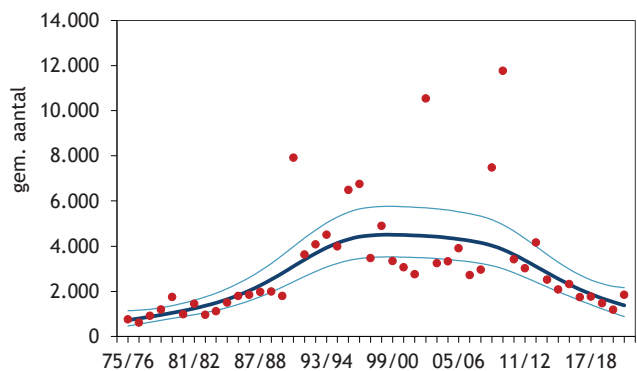
Figuur 13. Trend van Brandgans in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

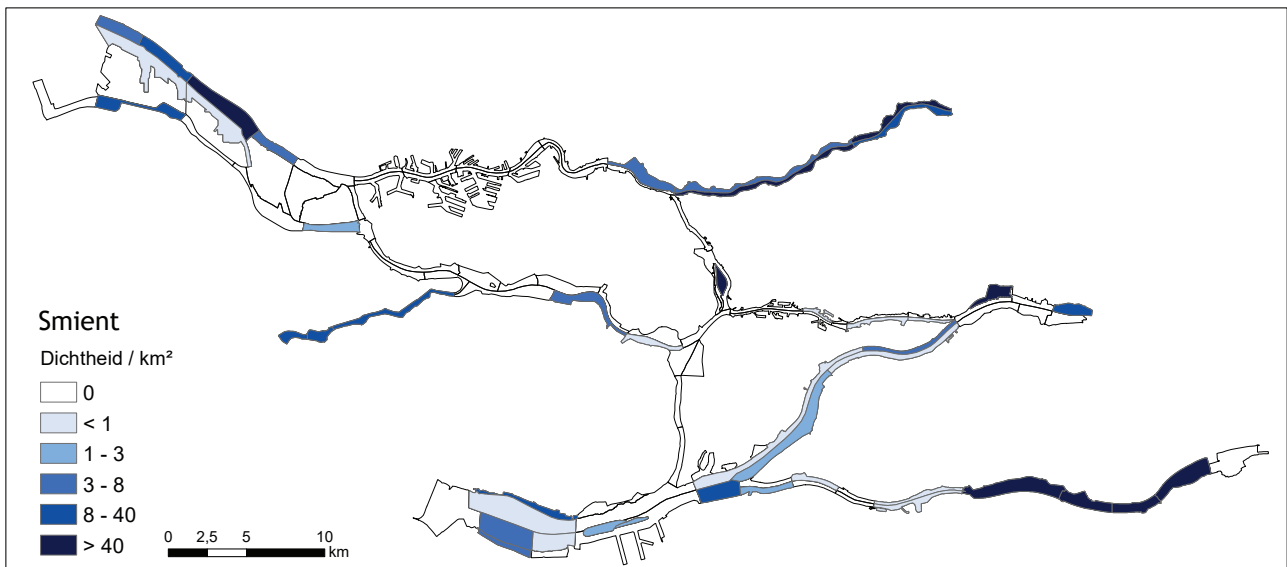
Figuur 14. Verspreiding van Brandgans in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Smient

Hoewel er sprake is van een aanzienlijke jaarlijkse fluctuatie, neemt het aantal in het Benedenrivierengebied overwinterende Smienten af (zie figuur 15). Ook landelijk staan de aantallen onder druk. In 2013-2015 werd het maximale aantal overwinterraars geschat op 860.000-940.000. In het Benedenrivierengebied worden vooral Smienten geteld die overdag rusten op open water en 's nachts foerageren op graslanden, waarschijnlijk vooral in polders buiten het onderzoeksgebied. De soort is nog steeds vrij talrijk te noemen, maar het aantal locaties met Smienten is relatief klein. De belangrijkste telgebieden liggen vooral langs de Bergsche Maas en de westelijke Nieuwe Waterweg, langs het Spui en plaatselijk in het Hollandsch Diep (zie figuur 16).

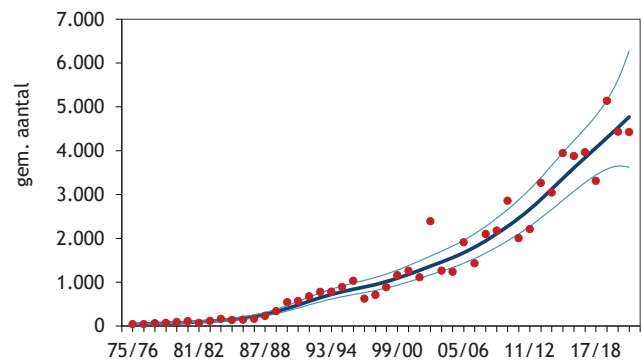
Figuur 15. Trend van Smient in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

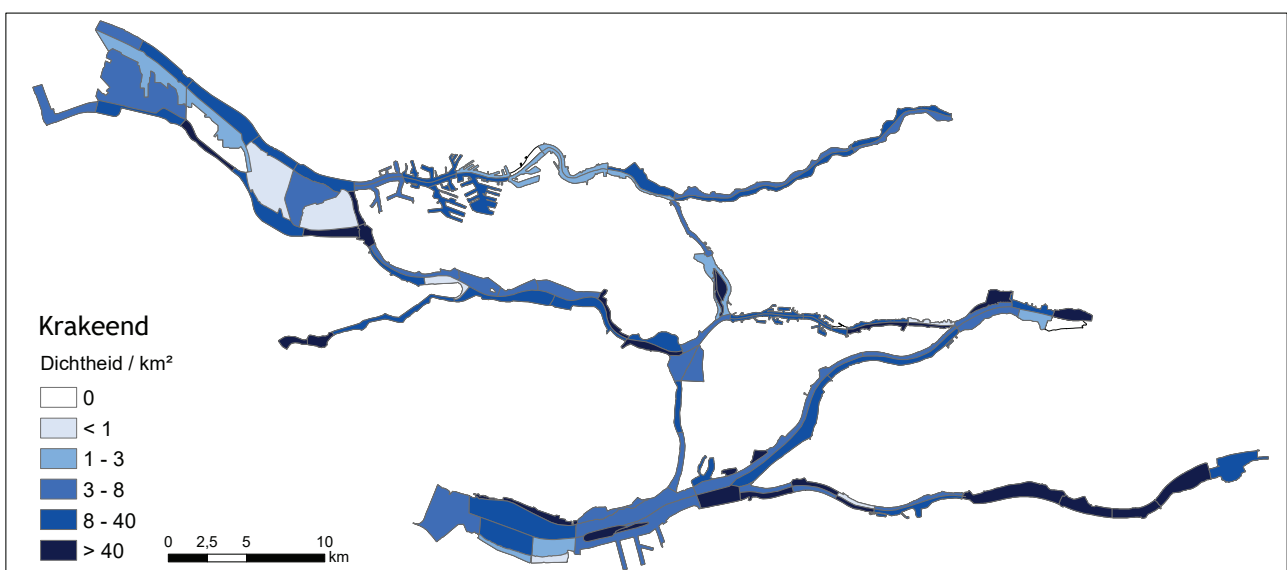
Figuur 16. Verspreiding van Smient in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Krakeend

Net als in een groot deel van Nederland, is de Krakeend al jarenlang bezig met een opmars in het Benedenrivierengebied en daaraan lijkt nog geen einde te zijn gekomen (zie figuur 17). In 2013-2015 werd het maximale aantal overwinteraars in Nederland geschat op 59.000-72.000. Binnen het onderzoeksgebied was de Krakeend het gehele seizoen wijd verspreid aanwezig; zelfs in het Rotterdamse havengebied worden hoge dichtheden bereikt (zie figuur 18).

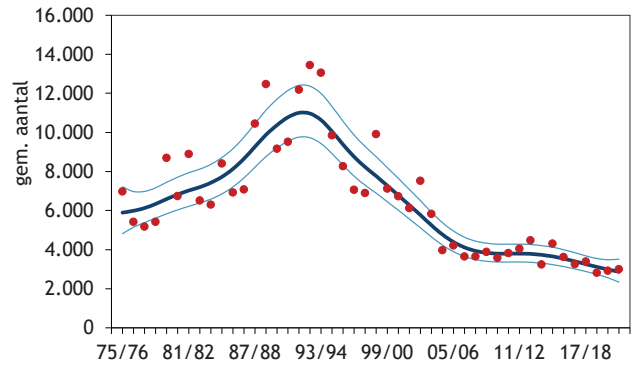
Figuur 17. Trend van Krakeend in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

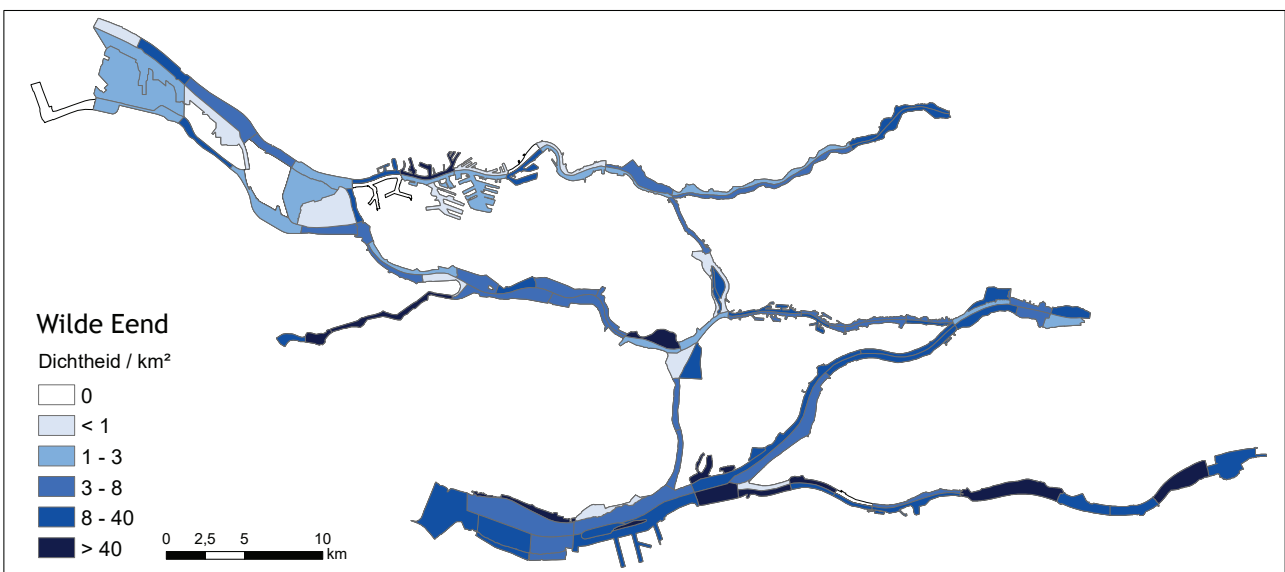
Figuur 18. Verspreiding van Krakeend in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Wilde Eend

Figuur 19 laat zien dat het aantal Wilde Eenden in het Benedenrivierengebied sinds 1975 aanvankelijk groeide, maar sinds het midden van de jaren negentig flink is gekelderd. Een soortgelijke ontwikkeling is zichtbaar in de landelijke trend. Desondanks is de soort nog steeds talrijk vertegenwoordigd. In 2013-2015 werd het maximale aantal overwinteraars geschat op 600.000-800.000. In het Benedenrivierengebied wordt hij nog steeds in vrijwel alle telgebieden aangetroffen (zie figuur 20). Telgebieden met hoge dichtheden liggen bijvoorbeeld langs de Nieuwe Maas (overslag Wilhelminahaven), langs de westzijde van het Spui en op de Oude Maas (havens Zwijndrecht).

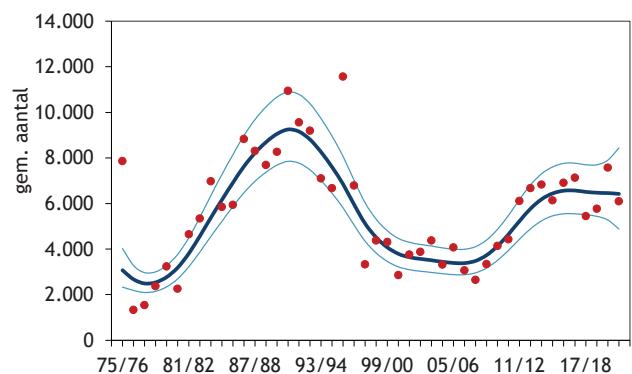
Figuur 19. Trend van Wilde Eend in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

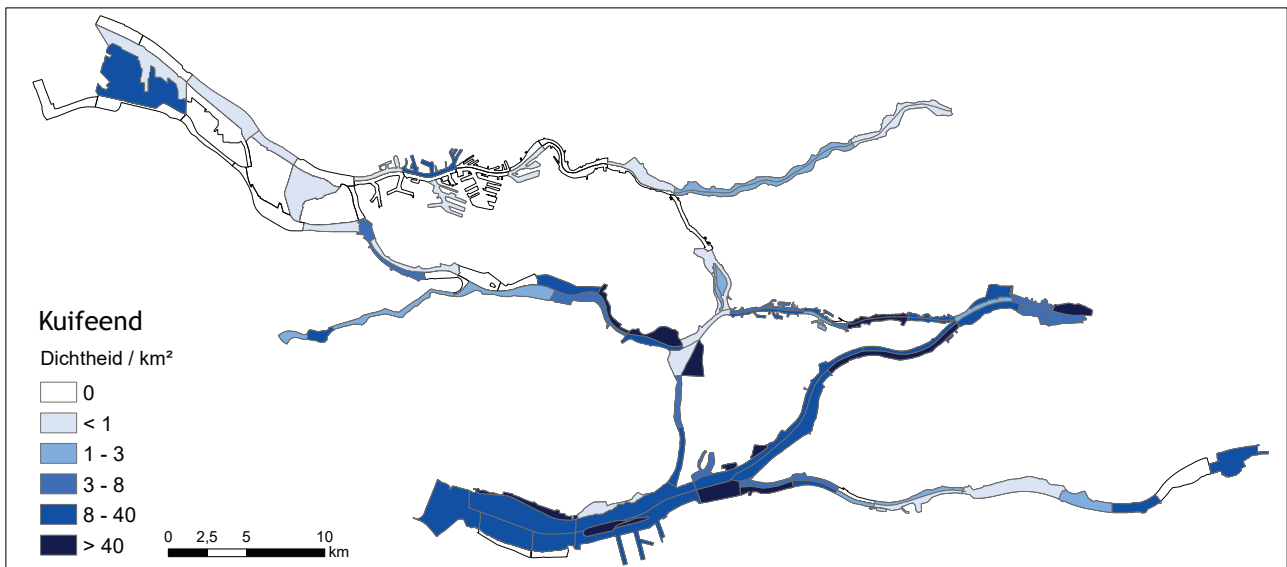
Figuur 20. Verspreiding van Wilde Eend in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Kuifeend

De Kuifeend is tegenwoordig talrijker in het Benedenrivierengebied dan in 1975, maar de aantalsontwikkeling kent nogal wat schommelingen (zie figuur 21). Landelijk is de laatste jaren sprake van een afname. In 2013-2015 werd het maximale aantal overwinteraars in Nederland geschat op 180.000-240.000. De soort komt verspreid over het onderzoeksgebied voor, maar wel met duidelijke concentraties op grotere open wateren zoals rond De Biesbosch, op het Hollandsch Diep en in de Europoort (grote groep onder de steigers van de veevoeroverslag in de Dintelhaven) (zie figuur 22).

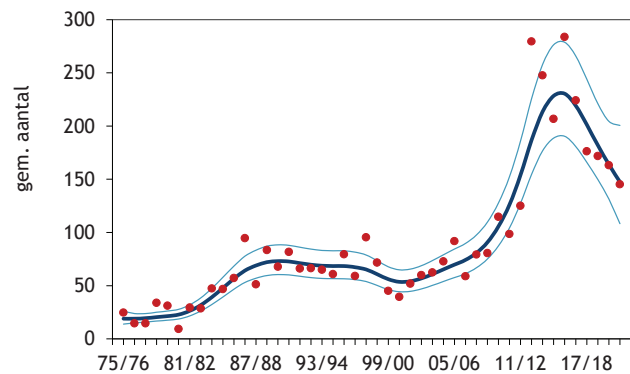
Figuur 21. Trend van Kuifeend in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

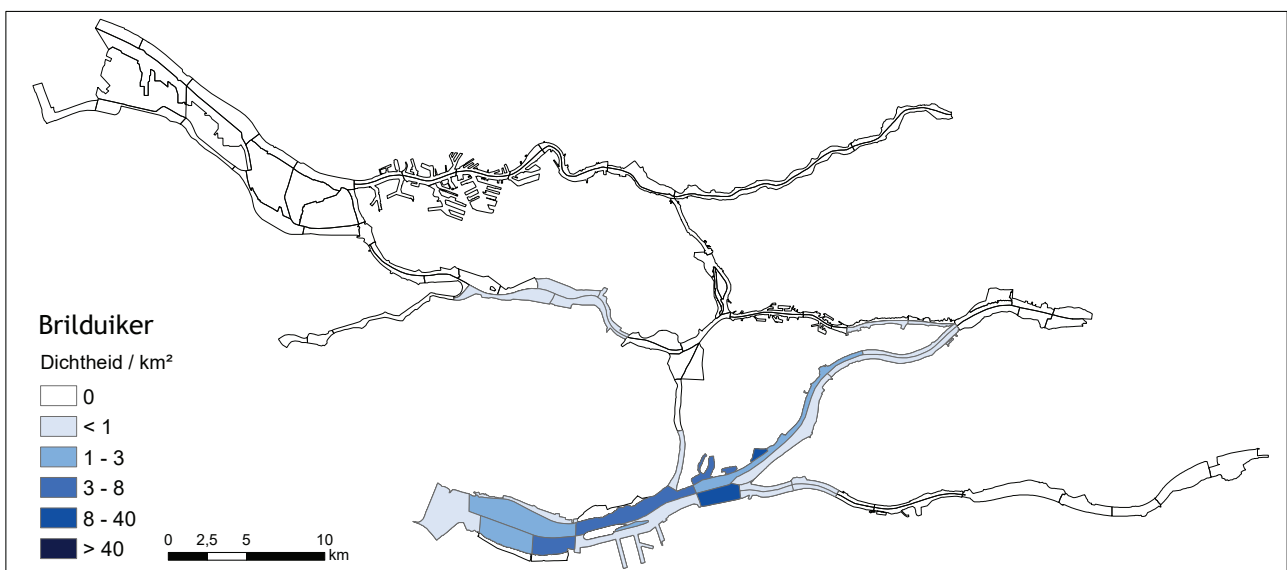
Figuur 22. Verspreiding van Kuifeend in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Brilduiker

De Brilduiker kende een opvallende opleving in het Benedenrivierengebied in de periode rond 2010-2015, maar sindsdien is er sprake van een afname (zie figuur 23). Een dergelijke opleving is niet zichtbaar in de landelijke trend; daar is sinds 1995 sprake van een gestage afname. In 2013-2015 werd het maximale aantal in Nederland geschat op 12.000-16.000. De Biesbosch en het Hollandsch Diep behoren tot de gebieden met relatief hoge dichtheden. Dit komt ook duidelijk naar voren in figuur 24.

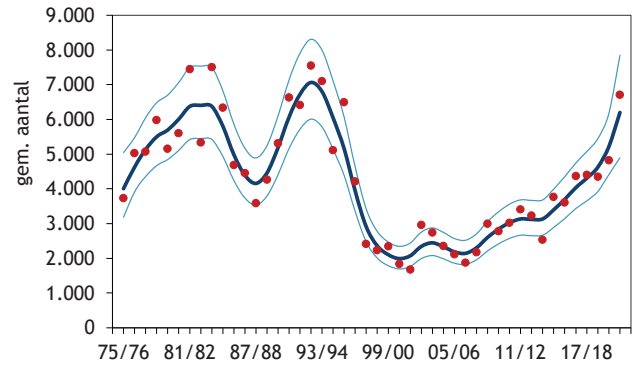
Figuur 23. Trend van Brilduiker in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

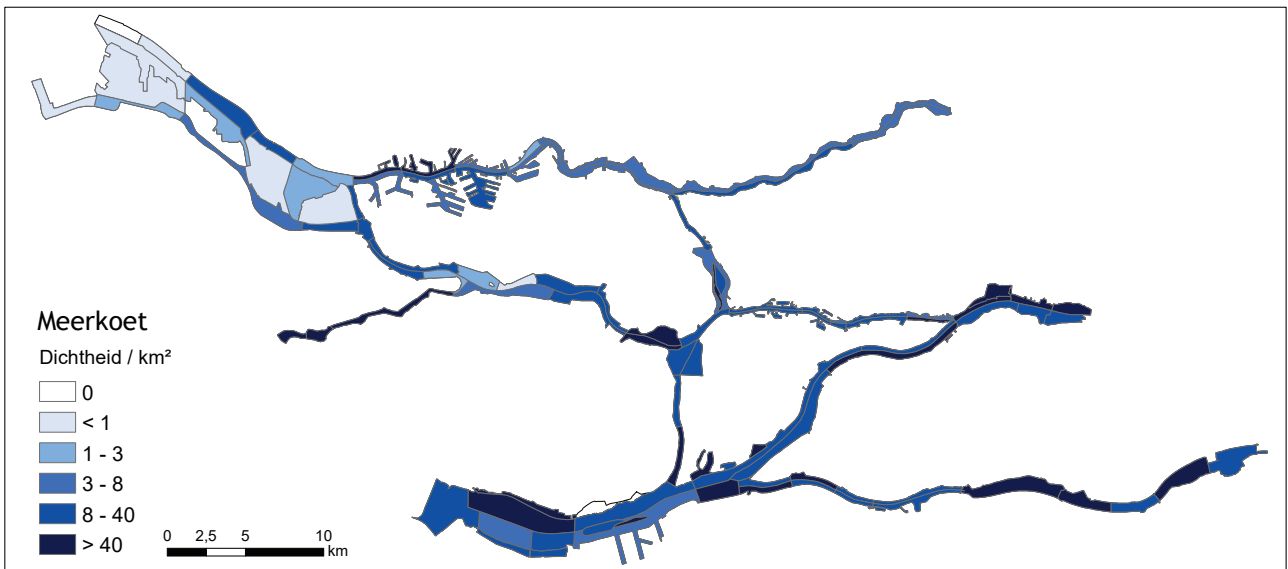
Figuur 24. Verspreiding van Brilduiker in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Meerkoet

Na een inzinking in de stand rond het einde van de jaren negentig, krabbelen de aantallen Meerkoeten in het Benedenrivierengebied tegenwoordig weer op (zie figuur 25). Deze ontwikkeling komt vrij sterk overeen met de landelijke trend. In 2013-2015 werd het maximale aantal overwintersaars in Nederland geschat op 350.000-370.000. In het Benedenrivierengebied behoort de Meerkoet tot de meest wijdverbreide soorten, met zelfs hoge dichtheden in het Rotterdamse havengebied (zie figuur 26).

Figuur 25. Trend van Meerkoet in het Benedenrivierengebied over 1975/76 tot en met 2020/21.

Figuur 26. Verspreiding van Meerkoet in het Benedenrivierengebied in 2020/21.

Literatuur

- DE BOER V., SLATERUS R. & BOUDEWIJN T.J. 2017. Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2016/17. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 17.29. Sovon-rapport 2017/62. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Bureau Waardenburg-rapport 17-192 Bureau Waardenburg, Culemborg.
- DE BOER V., SLATERUS R. & BOUDEWIJN T.J. 2018. Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2017/18. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 18.25. Sovon-rapport 2018/74. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Bureau Waardenburg-rapport 18-349 Bureau Waardenburg, Culemborg.
- DE BOER V., SLATERUS R. & BOUDEWIJN T.J. 2020a. Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2018/19. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 19.24. Sovon-rapport 2020/10. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Bureau Waardenburg-rapport 19-261 Bureau Waardenburg, Culemborg.
- DE BOER V., SLATERUS R. & BOUDEWIJN T.J. 2020b. Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2019/20. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 20.21. Sovon-rapport 2020/100. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Bureau Waardenburg-rapport 20-316 Bureau Waardenburg, Culemborg.
- HORNMAN M., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K. & KLAASSEN O. 2012. Handleiding Sovon Watervogel- en slaaplaatstellingen. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- KOFFIJBERG K., VAN ROOMEN M.W.J., BERREVOETS C. & NOORDHUIS R. 2000. Tellen van watervogels in Nederland: verdere ontwikkelingen en integratie vanaf 2000. Sovon-onderzoeksrapport 2000/05. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- VAN ROOMEN M., VAN TURNHOUT C., NIENHUIS J., WILLEMS F. & VAN WINDEN E. 2002. Monitoring van watervogels als niet-broedvogel in de Nederlandse Waddenzee: evaluatie huidige opzet en voorstellen voor de toekomst. Sovon-onderzoeksrapport 2002/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- SLATERUS R. & BOUDEWIJN T.J. 2016. Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2014/15. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 16.01. Sovon-rapport 2016/31. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Bureau Waardenburg-rapport 16-125. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- SLATERUS R. & BOUDEWIJN T.J. 2017. Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2015/16. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 16.16. Sovon-rapport 2017/16. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Bureau Waardenburg-rapport 17-015. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- SOLDAAT L., VAN WINDEN E., VAN TURNHOUT C., BERREVOETS C., VAN ROOMEN M. & VAN STRIEN A. 2004. De berekening van indexen en trends bij het watervogelmeetnet. Sovon-onderzoeksrapport 2004/02. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen.

Bijlage 1. Lijst van telgebieden (gebiedscode en -naam)

BR1111	Boven Merwede: Dalem - Gorinchem oost (noordoever)
BR1112	Boven Merwede: Gorinchem oost - west A27 (noordoever)
BR1121	Boven Merwede: Woudrichem - Sleeuwijk (zuidhelft)
BR1122	Boven Merwede: haven Sleeuwijk - brug A27 (noordhelft)
BR1130	Boven Merwede: Gorinchem A27 - Boven Hardinxveld (noordoever)
BR1140	Boven Merwede: Gorinchem brug A27 - Werkendam (zuidoever)
BR1150	Boven Merwede: Avelingerdiep
BR1211	Beneden Merwede: Boven Hardinxveld - Neder Hardingsveld (noordzijde)
BR1212	Beneden Merwede: Boven Hardinxveld - Neder Hardingsveld (zuidzijde)
BR1221	Beneden Merwede: Neder Hardingsveld - Sliedrecht (noordzijde)
BR1222	Beneden Merwede: Neder Hardingsveld - Sliedrecht (zuidzijde)
BR1231	Beneden Merwede: Helsluis - Zuilespolder (noordzijde)
BR1232	Beneden Merwede: Helsluis - Zuilespolder (zuidzijde)
BR1241	Beneden Merwede: Sliedrecht - spoorbrug Baanhoek (noordzijde)
BR1242	Beneden Merwede: Sliedrecht - spoorbrug Baanhoek (zuidzijde)
BR1251	Beneden Merwede: spoorbrug Baanhoek - Papendrecht (noordzijde)
BR1252	Beneden Merwede: spoorbrug Baanhoek - Papendrecht (zuidzijde)
BR1311	Noord: Westeind, Papendrecht - brug A15 (hoofdtak)
BR1312	Noord: schiereiland naast strooppot
BR1313	Noord: Sophiapolder
BR1321	Noord: brug A15 - Slikkerveer
BR1410	Dordtse Kil: Bruggehof, km 988 - Wioldrechtse Zeedijk
BR1421	Dordtse Kil: Wioldrechtse Zeedijk - Wioldrecht
BR1422	Dordtse Kil: Wioldrecht - Krabbe, Malle Gat
BR1423	Dordtse Kil: Julianahaven, Wilhelminahaven
BR1510	1664, Oude Maas: Papendrecht - Zwijndrecht
BR1521	1661, Oude Maas: Zwijndrecht - veer Puttershoek (noordhelft)
BR1522	1662, Oude Maas: veer Puttershoek - haventje Heerjansdam (nrdhelft)
BR1523	1643, Oude Maas: haventje Heerjansdam - Koedood (noordhelft)
BR1531	1765, Oude Maas: Krabbegors - veer Puttershoek (zuidhelft)
BR1532	1704, Oude Maas: veer Puttershoek - Heinenoordtunnel (zuidhelft)
BR1541	1659, Oude Maas: Carnisse Grienden (Koedood - Portlandpolder km 993)
BR1542	1637, Oude Maas: Portlandpolder, km 993 - zwembad, Rhoon (noordhelft)
BR1550	1741, Oude Maas: Heinenoordtunnel - mond Spui (zuidoever)
BR1560	Oude Maas: Rhoon - Spijkenisserbrug Hoogvliet (noordoever)
BR1572	1586, Oude Maas: mond Spui - oever Beerenplaat
BR1573	1570, Oude Maas: Belengat - brug Spijkenisse (zuidoever)
BR1581	Oude Maas: brug Hoogvliet - brug Botlektunnel
BR1582	Oude Maas: brug Botlektunnel - Nieuwe Maas
BR1610	1589, Spui: Beerenplaat - t/m polder Klein-Piershil km 1005
BR1621	1583, Spui: Spuigorzen SBB (Klein-Piershill km 1005 - Molenpolder km 1007)
BR1622	1578, Spui: Molenpolder km 1007 - polder Zuidoord km 1009
BR2111	Nieuwe Maas: Krimpen a/d Lek km 988 - Krimpen a/d IJssel km 994 (noordzijde)
BR2112	Nieuwe Maas: Krimpen a/d Lek km 988 - Krimpen a/d IJssel km 994 (zuidzijde)
BR2121	Nieuwe Maas: Kralingse Veer - Willemsbrug (noordzijde)
BR2122	Nieuwe Maas: Kralingse Veer - Willemsbrug (zuidzijde)
BR2131	Nieuwe Maas: Willemsbrug - Maastunnel (noordzijde)
BR2132	Nieuwe Maas: Willemsbrug - Maastunnel (zuidzijde), Maashaven
BR2141	Nieuwe Maas: Maastunnel - km 1006 (noordzijde)
BR2142	Nieuwe Maas: Maastunnel - km 1006 (zuidzijde), Waalhaven
BR2151	Nieuwe Maas: km 1006 - Beneluxtunnel (noordzijde)
BR2152	Nieuwe Maas: km 1006 - Beneluxtunnel (zuidzijde)
BR2160	Nieuwe Maas: Eemhaven

BR2171	Nieuwe Maas: Beneluxtunnel - Vlaardingen, km 1013 (noordzijde)
BR2172	Nieuwe Maas: Beneluxtunnel - Vlaardingen, km 1013 (zuidzijde)
BR2211	Nieuwe Waterweg: mond Oude Maas km 1013 - Aalkeet
BR2212	Nieuwe Waterweg: Aalkeet - Maassluis km 1020
BR2221	Nieuwe Waterweg: Maassluis km 1020 - Oranjekanaal km 1026
BR2222	Nieuwe Waterweg: Oranjekanaal km 1026 - tot Maasmond
BR2223	Nieuwe Waterweg: Maasmond oost
BR2231	Calandkanaal: brug Rozenburg - 5 ^e Petroleumhaven
BR2232	Calandkanaal: 5 ^e Petroleumhaven - mond Beerkanaal
BR2311	Dintelhaven e.o.
BR2312	Hartelkanaal west
BR2314	Hartelkanaal west - midden
BR2315	Verlengde Hartelkanaal
BR2321	Hartelkanaal midden, Seinehaven
BR2322	Hartelkanaal oost
BR2331	3 ^e Petroleumhaven
BR2332	Botlek
BR2333	Brittanniëhaven
BR3210	1862, Dordtse Biesbosch
BR3220	1853, Dam van Engeland
BR3241	1863, Lepelaarsgat
BR3410	Nieuwe Merwede: Werkendam - t.o. Spieringsluis (westoever)
BR3420	Nieuwe Merwede: Werkendam - veer Kop van 't Land (oostoever)
BR3430	Nieuwe Merwede: t.o. Spieringsluis - Moerdijkbrug (westoever)
BR3440	Nieuwe Merwede: veer Kop van 't Land - A.Jacobinaplaat (oostoever)
BR3510	Amer: Keizersveer brug A27 - Allardspolder (noordzijde)
BR3520	Amer: Keizersveer A27 - Drimmelen (zuidzijde)
BR3530	Amer: Spijkerboor - Km 255 (noordzijde)
BR3540	Amer: Drimmelen - km 256 (zuidzijde)
BR3550	Amer: km 255 - Vischplaat km 258 (noordzijde)
BR3560	Amer: km 256 - sluisje km 259 (zuidzijde)
BR3570	Amer: Vischplaat km 258 - A. Jacominaplaat (noordzijde)
BR3580	Amer: sluisje km 259 - haven Lage Zwaluwe (zuidzijde)
BR3590	Amer: Lage Zwaluwe - Moerdijk spoorbrug
BR4111	Hollandsch Diep noordoost
BR4112	Plaat van het Land van Essche
BR4113	Hoogezandse gorzen
BR4114	Hollandsch Diep noord(west)
BR4121	Hollandsch Diep zuidoost
BR4122	Sassenplaat
BR4123	Hollandsch Diep zuid
BR4124	Hollandsch Diep zuidwest
BR4125	Gorzen Tonnekreek - Noordschans
BR4126	Gorzen Willemstad - Tonnekreek
BR4127	Baggerdepot
BR4130	Hollandsch Diep west
RG4310	Lek: veer Schoonhoven - veer Bergstoep (noordoever)
RG4320	Lek: veer Schoonhoven - Streefkerk (zuidoever)
RG4330	Lek: Opperdult - Krimpen aan de Lek (noordoever)
RG4340	Lek: Streefkerk - monding Noord (zuidoever)
RG7411	Afgedamde Maas: Dode Arm
RG7412	Afgedamde Maas: Heusdens Kanaal
RG7421	Afgedamde Maas: km 233 - km 235
RG7422	Afgedamde Maas: km 235 - Aalst
RG7431	Afgedamde Maas: Aalst/Veen - km 239
RG7432	Afgedamde Maas: Aalst - km 239 (noordwaard)

RG7433 Afgedamde Maas: Moleneind oostelijke plas
RG7434 Afgedamde Maas: Moleneind westelijke plas
RG7435 Afgedamde Maas: km 239 - Wilhelminasluis
RG7441 Afgedamde Maas: Wilhelminasluis - Woudrichem: riviertraject
RG7510 Hedikhuizen - brug Oud Heusden
RG7520 Brug Oud Heusden - Afwateringskanaal km 235
RG7530 Afwateringskanaal km 235 - km 238
RG7540 Km 238 - Capelse veer
RG7550 Capelse veer - Keizersveer brug A27

In opdracht van:

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu